

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 grudnia 2010 r.

w sprawie ustawy – Kodeks wyborczy

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2010 r., ustawy – Kodeks wyborczy, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 2 wyrazy "chyba że kodeks stanowi inaczej" zastępuje się wyrazami "a w przypadkach określonych w kodeksie, przez pełnomocnika";
- 2) w art. 3 po wyrazie "W" dodaje się wyrazy "tych samych";
- 3) w art. 5 skreśla się pkt 9;
- 4) po art. 5 dodaje się art. 5a – 5d w brzmieniu:

"Art. 5a. Wszelkie pisma oraz postępowanie sądowe i administracyjne w sprawach wyborczych są wolne od opłat administracyjnych i kosztów sądowych.

Art. 5b. Dokumenty wymagane na podstawie przepisów kodeksu niesporządzone w języku polskim są składane wraz z tłumaczeniem przysięgłym na język polski.

Art. 5c. § 1. Dokumenty z wyborów są przekazywane do archiwów państwowych i mogą być udostępniane.

§ 2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej oraz Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów, ze szczególnym uwzględnieniem okresu, po jakim muszą być one przekazywane do archiwów państwowych, potrzeby ochrony przekazywanych, przechowywanych materiałów i zawartych w nich danych oraz podmiotów, którym dokumenty mogą być udostępniane.

Art. 5d. § 1. Ilekroć w kodeksie jest mowa o upływie terminu do wniesienia skargi, odwołania lub innego dokumentu do sądu, organu wyborczego, urzędu gminy, konsula albo kapitana statku, należy przez to rozumieć dzień złożenia skargi, odwołania lub innego dokumentu w sądzie, organowi wyborczemu, w urzędzie gminy, w konsulacie lub kapitanowi statku.

§ 2. Jeżeli koniec terminu wykonania czynności określonej w kodeksie przypada na sobotę albo na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu.

§ 3. Jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których mowa w § 1, są dokonywane w godzinach urzędowania sądów, organów wyborczych, urzędów gmin oraz konsulatów.";

5) w art. 6 w § 1 w pkt 2 i w pkt 3 w lit. a i b, w art. 7 w § 1 w pkt 4, w art. 47 w § 2 w pkt 2 i w § 3 wyrazy "stale zamieszkuje" zastępuje się wyrazami "stale przebywa", w art. 7 w § 1 w pkt 6 wyrazy "stale zamieszkiwać" zastępuje się wyrazami "stale przebywać", w art. 19 w § 1 w pkt 4 wyrazy "zamieszkuje stale" zastępuje się wyrazami "przebywa stale" oraz w art. 47 w § 3 wyrazy "stale zamieszkującego" zastępuje się wyrazami "stale przebywającego";

6) w art. 7 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Nie ma prawa wybieralności w wyborach osoba:

- 1) skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 2) wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.).";

7) w art. 8 w § 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 10 § 1 i art. 11 § 1";

- 8) użyte w art. 8 w § 7 czterokrotnie i w § 9, w różnej liczbie i przypadku, wyrazy "szkoła wyższa" zastępuje się użytym w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazem "uczelnia";
- 9) w art. 8 w § 13 wyrazy "na postanowienie nie przysługuje środek zaskarżenia" zastępuje się wyrazami "od postanowienia nie przysługuje środek prawny";
- 10) w art. 12:
 - a) w § 1 skreśla się zdanie drugie,
 - b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

"§ 1a. Jeden egzemplarz obwieszczenia jest przekazywany niezwłocznie komisarzowi wyborczemu.";
- 11) skreśla się art. 13;
- 12) w art. 14 w § 2 wyraz "obwodowych" zastępuje się wyrazem "terytorialnych";
- 13) użyty w art. 15 w § 1 i 9, w art. 16 w § 1 i 3, w art. 25 w § 3, w art. 26 w § 2, w art. 27 w § 2, w art. 29 w § 4, w art. 31 w § 4, w art. 32 w § 4, w art. 176 w § 2 i 5, w art. 210 w § 1, w art. 268 w § 5, w art. 286 w § 4, w art. 347, w art. 381 w § 2 oraz w art. 397 w § 1 w pkt 1 i 2 i w § 3, w różnej liczbie, przypadku i rodzaju, wyraz "zamieszkały" zastępuje się użytym w odpowiedniej liczbie, przypadku i rodzaju wyrazem "przebywający";
- 14) w art. 15 w § 1 wyrazy "Stały rejestr" zastępuje się wyrazem "Rejestr";
- 15) w art. 15 w § 7 i 9, w art. 23 w § 11, w art. 31 w § 2, w art. 52 w § 2 i w § 3 w pkt 2, w art. 81 w § 3 w pkt 2 i 3, w art. 82 w § 6 w pkt 2 i 3, w art. 83 w § 4 w pkt 2 i 3, w art. 84 w § 4 i w § 5 w pkt 2 i 3, w art. 85 w § 5 w pkt 2, w art. 204 w § 5 w pkt 1 i w § 7 w pkt 3, w art. 209 w § 2, w art. 211 w § 4, w art. 212 w § 5 w pkt 2, w art. 251 w § 1, w art. 268 w § 3, w art. 300 w § 4 i 6, w art. 302 w § 2 w pkt 2, w art. 306 w § 1 w pkt 3, w art. 408 w § 2 w pkt 1, w art. 409 w § 4 w pkt 3, w art. 432 w § 3 w pkt 1, w art. 433 w § 3, w art. 434 w § 2 wyraz "zamieszkania" oraz w art. 16 w § 1 w pkt 2 i w § 3, w art. 17 w § 2, w art. 24 w § 1, w art. 27 w § 1, w art. 28, w art. 125 w § 3, 4 i 6

i w art. 542 w pkt 6 i 8 wyrazy "stałego zamieszkania" – zastępuje się wyrazami "pobytu stałego";

16) w art. 15 skreśla się § 8;

17) w art. 15 dodaje się § 13 w brzmieniu:

"§ 13. Urząd gminy przekazuje właściwym organom wyborczym okresowe informacje o liczbie wyborców objętych rejestrem wyborców.";

18) w art. 18 w § 2, w art. 40 w § 3, w art. 43 w § 2, w art. 45 w § 4, w art. 47 w § 3 i 4, w art. 91 w § 2, w art. 110 w § 3, w art. 131 w § 5 w pkt 3 i 4, w art. 137 w § 1 w pkt 3 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 138 w § 1, w art. 168 w § 4, w art. 202 w § 1 w pkt 2, w art. 215 w § 5, w art. 222 w § 2, w art. 248 w § 3, w art. 265 w § 3, w art. 296 w § 3 i 5, w art. 297 w § 3, w art. 302 w § 3 w pkt 1, w art. 307 w § 4, w art. 322 w § 2, w art. 330 w § 5, w art. 407 w § 2 w pkt 1, w art. 408 w § 2 w pkt 2, w art. 409 w § 4 w pkt 2 oraz w art. 437 w § 2 wyraz "wypadku" zastępuje się wyrazem "przypadku";

19) w art. 22:

a) skreśla się pkt 4,

b) dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

"§ 2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, tryb przekazywania przez Rzeczpospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych dotyczących obywateli tych państw wpisanych do rejestru wyborców oraz skreślonych z rejestru wyborców, jak również obywateli polskich chcących korzystać z praw wyborczych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, uwzględniając w szczególności formę i terminy wymiany tych informacji, a także konieczność zapewnienia ochrony danych osobowych.";

20) w art. 23 skreśla się § 5;

21) w art. 23:

a) w § 7 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"W tej części spisu wyborców wymienia się dane, o których mowa w art. 15 § 7.",
b) w § 8 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"W tej części spisu wyborców wymienia się dane, o których mowa w art. 15 § 9.";

- 22) w art. 23 skreśla się § 9;
- 23) w art. 23 w § 10 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 31 § 1 i art. 32 § 1,";
- 24) w art. 24 skreśla się § 3;
- 25) w art. 25 w § 5 wyrazy "art. 23 § 7" zastępuje się wyrazami "art. 23 § 7 i 8";
- 26) w art. 26 w § 1 oraz w art. 27 w § 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 2";
- 27) w art. 26 skreśla się § 4;
- 28) w art. 27 w § 3 wyrazy "Przepis § 1" zastępuje się wyrazami "Przepisy § 1 i 2";
- 29) w art. 30 w pkt 1:
 - a) we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy "w szczególności",
 - b) w lit. e na końcu dodaje się przecinek oraz dodaje się lit. f w brzmieniu:
"f) miejsce, czas i formę udostępniania spisu wyborców",
 - c) w części wspólnej skreśla się wyrazy ", miejsce, czas i formę udostępnienia spisu wyborców";
- 30) w art. 30 w pkt 1 w części wspólnej skreśla się wyrazy "dla gmin mających status miasta oraz";
- 31) w art. 30 skreśla się pkt 3;
- 32) w art. 34 w § 2 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 3";
- 33) w art. 35 skreśla się § 1;

- 34) w art. 37 skreśla się § 2;
- 35) w art. 37 dodaje się § 3 – 6 w brzmieniu:
"§ 3. Na karcie do głosowania zamieszcza się informację o sposobie głosowania.
§ 4. Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie. Wielkość i rodzaj czcionek powinny być jednakowe dla oznaczeń wszystkich list i nazwisk kandydatów.
§ 5. Na karcie do głosowania oznacza się miejsce na umieszczenie pieczęci obwodowej komisji wyborczej oraz drukuje się, w przypadku wyborów:
1) Prezydenta Rzeczypospolitej - odcisk pieczęci Państwowej Komisji Wyborczej;
2) do Sejmu, do Senatu i do Parlamentu Europejskiego - odcisk pieczęci okręgowej komisji wyborczej;
3) do rad i wyborów wójta - odcisk pieczęci terytorialnej komisji wyborczej.
§ 6. Wzór kart do głosowania ustala Państwowa Komisja Wyborcza.";
- 36) po art. 37 dodaje się art. 37a w brzmieniu:
"Art. 37a. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych numerów list i nazw lub nazwisk albo poczynienie innych dopisków nie wpływa na ważność oddanego na niej głosu.";
- 37) w art. 38 w § 3 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 39";
- 38) w art. 38 w § 4 skreśla się wyrazy ", na podstawie zaświadczenia wydanego zgodnie z przepisami kodeksu,";
- 39) w art. 39 § 5 otrzymuje brzmienie:
"§ 5. Przed rozpoczęciem głosowania w drugim dniu obwodowa komisja wyborcza stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie na wejściu do lokalu komisji, na urnie, a także na pakietach z kartami do głosowania oraz ze spisem wyborców są nienaruszone.";
- 40) w art. 39 w § 7 skreśla się wyrazy ", w drodze uchwały,";

- 41) w art. 39 w § 8 wyrazy "Przepisy § 1-7" zastępuje się wyrazami "Przepisy § 1-5 i 7";
- 42) w art. 43 w § 2 zdanie czwarte otrzymuje brzmienie:
"Przepis art. 39 § 5 stosuje się.";
- 43) w art. 44 skreśla się § 1;
- 44) w art. 48 w § 2 skreśla się zdanie drugie;
- 45) w art. 48 skreśla się § 4;
- 46) w art. 48 po § 5 dodaje § 5a w brzmieniu:
"§ 5a. Wyborca wrzuca kartę do urny znajdującej się w dostępnym i widocznym miejscu
lokalu wyborczego.";
- 47) w art. 50 w § 2 wyrazy "do wyborcy, obywatela Unii Europejskiej, uznanego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, za niepełnosprawnego w stopniu odpowiadającym stopniom niepełnosprawności, o których mowa w § 1" zastępuje się wyrazami "również do wyborcy będącego obywatelem Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim", skreśla się § 5 oraz w art. 52 w § 3 w pkt 1 skreśla się wyrazy ", a w przypadku wyborców, obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi, tłumaczenie przysięgłe aktualnego dokumentu, o którym mowa w art. 50 § 5";
- 48) w art. 51:
 - a) w § 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 4",
 - b) w § 2 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 3";
- 49) w art. 51 w § 4 skreśla się wyrazy "zgłaszani przez komitety wyborcze";
- 50) w art. 52 w § 3 w pkt 1 skreśla się wyrazy "udokumentowanie wieku przez osobę, o której mowa w art. 50 § 3, nie jest wymagane";

- 51) w art. 52 w § 5 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 6";
- 52) w art. 54:
 - a) w § 1 skreśla się zdanie drugie,
 - b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

"§ 1a. Cofnięcie pełnomocnictwa do głosowania następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów stosownego oświadczenia wójtowi gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa do głosowania, lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.";
- 53) w art. 55 w § 1 po wyrazach "art. 48" dodaje się wyrazy "§ 2 – 6";
- 54) w art. 55 w § 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 3 – 5";
- 55) w art. 59 w § 3 wyrazy "art. 31 § 3" zastępuje się wyrazami "art. 32 § 3";
- 56) w art. 64 we wprowadzeniu do wyliczenia po wyrazie "Wyborcza" dodaje się wyrazy ", po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych,"
- 57) w art. 64 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy "w drodze uchwały";
- 58) w art. 65 skreśla się § 3 i 4;
- 59) art. 71:
 - a) w § 2 po wyrazach "przeprowadzanych wyborów," dodaje się wyrazy "liczbę głosów nieważnych,"
 - b) w § 3 po wyrazach "wyjętych z urny" dodaje się wyrazy ", a także liczbę wyborców głosujących przez pełnomocnika";
- 60) w art. 71 w § 3 wyrazy "liczbę otrzymanych i niewykorzystanych kart do głosowania oraz liczbę kart nieważnych wyjętych z urny" zastępuje się wyrazami "liczby, o których mowa w art. 66 § 3 i art. 67 § 1";

- 61) w art. 71 w § 5 oraz w art. 455 w § 5 skreśla się wyrazy "i każdą ze stron parafują";
- 62) w art. 72 w § 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
"Protokół głosowania przekazuje się:";
- 63) w art. 72 w § 2 i 3 wyrazy "art. 71" zastępuje się wyrazami "art. 73";
- 64) w art. 74 skreśla się § 2;
- 65) skreśla się art. 79;
- 66) w art. 80 w § 4 wyrazy "stowarzyszenia i organizacje społeczne" zastępuje się wyrazami
"a także stowarzyszenia i stowarzyszenia zwykłe";
- 67) po art. 80 dodaje się art. 80a w brzmieniu:
"Art. 80a. § 1. Czynności określone w kodeksie, związane z utworzeniem komitetu
wyborczego mogą być wykonywane od dnia ogłoszenia aktu
o zarządzeniu wyborów do dnia przyjęcia przez właściwy organ
wyborczy zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.
§ 2. Czynności podjęte przed dniem ogłoszenia aktu o zarządzeniu wyborów
są nieważne.";
- 68) w art. 81 w § 2 w pkt 1, w art. 82 w § 4 w pkt 1, w art. 83 w § 2 w pkt 1, w art. 84 w § 2
w pkt 1 oraz w art. 85 w § 3 w pkt 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 120,";
- 69) w art. 83 w § 4 w pkt 1 wyrazy "numer ewidencyjny, pod którym organizacja jest
wpisana do rejestru organizacji" zastępuje się wyrazami "numer w Krajowym Rejestrze
Sądowym albo numer w ewidencji stowarzyszeń zwykłych prowadzonej przez organ
nadzorujący, o którym mowa w art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo
o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.)";
- 70) w art. 85:
 - a) w § 1 skreśla się zdanie drugie,

- b) skreśla się § 2 i 4;
- 71) w art. 85 po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:
"§ 4a. Pełnomocnik wyborczy, o którym mowa w § 3 pkt 1, zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców. W zawiadomieniu podaje się imiona, nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL obywateli tworzących komitet wyborczy.";
- 72) skreśla się art. 86;
- 73) w art. 87 w § 3 wyrazy "rejestru organizacji prowadzonego przez właściwy organ" zastępuje się wyrazami "Krajowego Rejestru Sądowego albo informacji o założeniu stowarzyszenia zwykłego, o której mowa w art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach.";
- 74) w art. 87 dodaje się § 6 w brzmieniu:
"§ 6. Nazwa i skrót nazwy komitetu wyborczego powinny odróżniać się wyraźnie od nazw i skrótów nazw innych komitetów wyborczych.";
- 75) w art. 88 skreśla się § 1;
- 76) w art. 88 skreśla się § 4;
- 77) po art. 88 dodaje się art. 88a w brzmieniu:
"Art. 88a. Nazwa, skrót nazwy i wzorzec symbolu graficznego komitetu wyborczego korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla dóbr osobistych.";
- 78) w art. 89 skreśla się § 1;
- 79) w art. 89 w § 2 po wyrazach "wady zawiadomienia" dodaje się wyrazy "o utworzeniu";
- 80) w art. 89 w § 2 wyrazy "art. 91 § 2 – 4" zastępuje się wyrazami "art. 91 § 2 i 3";

- 81) skreśla się art. 90;
- 82) w art. 91 w § 1 wyrazy "art. 85 § 5" zastępuje się wyrazami "art. 85 § 4a";
- 83) w art. 91 w § 3 skreśla się wyraz "wyborczego";
- 84) w art. 91 skreśla się § 4;
- 85) w art. 94 w § 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 2 i 3,";
- 86) w art. 94 w § 1:
- a) w pkt 2 wyrazy ", o której mowa w art. 138 § 1" zastępuje się wyrazami "albo odwołania, o których mowa w art. 138 § 1 i 5",
 - b) w pkt 3 wyrazy "art. 138 § 2" zastępuje się wyrazami "art. 138 § 2 albo 5" oraz po wyrazie "skargę" dodaje się wyrazy "albo odwołanie";
- 87) w art. 95 w § 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 3";
- 88) w dziale I w rozdziale 11 dodaje się art. 95a w brzmieniu:
- "Art. 95a. § 1. Pełnomocnik wyborczy w terminie 7 dni od dnia przyjęcia przez właściwy organ wyborczy zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego zawiadamia ten organ o adresie strony internetowej na której komitet wyborczy umieszcza informacje określone w kodeksie.
- § 2. Właściwy organ wyborczy podaje informację o adresach stron internetowych, o których mowa w § 1, w Biuletynie Informacji Publicznej.
- § 3. Obowiązek, o którym mowa w § 1, nie dotyczy komitetów wyborczych, które zgłaszają kandydata lub kandydatów wyłącznie do rady gminy lub rady powiatu.";
- 89) w dziale I w rozdziale 11 dodaje się art. 95b w brzmieniu:
- "Art. 95b. § 1. Pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona może wyznaczyć po jednym mężu zaufania do każdej obwodowej komisji wyborczej. Jeżeli komitet wyborczy nie zarejestrował kandydatów lub

list kandydatów we wszystkich okręgach wyborczych, mężów zaufania może wyznaczyć do obwodowej komisji wyborczej na obszarze okręgu, w którym zarejestrował kandydata lub listę kandydatów. W wyborach wójta komitet wyborczy może wyznaczyć mężów zaufania na obszarze całej gminy.

§ 2. Pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona wydaje mężom zaufania zaświadczenie według wzoru określonego przez Państwową Komisję Wyborczą.

§ 3. Funkcję męża zaufania przy Państwowej Komisji Wyborczej, okręgowej komisji wyborczej i terytorialnej komisji wyborczej może pełnić pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona.";

- 90) w art. 96 skreśla się § 2;
- 91) w art. 97 w § 1 po wyrazie "jest" dodaje się wyraz "publiczne";
- 92) w art. 97 w § 2 skreśla się wyrazy "na zasadach, w formach i w miejscach, określonych przepisami kodeksu";
- 93) w art. 99 w § 1 skreśla się wyrazy ", w tym zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień oraz rozpowszechnianie materiałów wyborczych";
- 94) w art. 100 skreśla się § 3;
- 95) w art. 103:
 - a) w § 1 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy "prawa prasowego" zastępuje się wyrazami "ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.)",
 - b) w § 4 wyrazy "prawa prasowego" zastępuje się wyrazami "ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe";
- 96) w art. 104 wyrazy "przepisów Prawa prasowego" zastępuje się wyrazami "ustawy z dnia

26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe";

- 97) w art. 107 w § 1 wyrazy "przewidywanych zachowań wyborczych i" zastępuje się wyrazami "zachowań wyborczych i przewidywanych";
- 98) w art. 107 skreśla się § 2;
- 99) w art. 108 skreśla się § 2;
- 100) w art. 109 w § 6:
 - a) skreśla się wyrazy ", czas przeznaczony na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych i programach regionalnych",
 - b) wyrazy "uwzględniając szczegółowe zasady i tryb prowadzenia agitacji wyborczej określone w przepisach szczególnych kodeksu" zastępuje się wyrazami "uwzględniając konieczność zapewnienia najwyższego standardu technicznego emitowanych audycji wyborczych, a także powszechnej dostępności audycji wyborczych i informacji o terminach jej emisji";
- 101) w art. 111:
 - a) § 5 otrzymuje brzmienie:

"§ 5. Do ogłoszeń wyborczych, o których mowa w § 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji dotyczące działalności reklamowej w programach telewizyjnych i radiowych, z tym że czas przeznaczony na rozpowszechnianie odpłatnych ogłoszeń wyborczych nie jest wliczany do dopuszczalnego wymiaru czasu emisji reklam określonego w art. 16 tej ustawy.",
 - b) skreśla się § 6;
- 102) skreśla się art. 113;
- 103) w art. 114 w § 2 po wyrazach "w § 1" dodaje się wyrazy ", uwzględniając konieczność zapewnienia powszechnej informacji o zarządzonych wyborach, zasadach ich przeprowadzenia oraz terminach wynikających z kalendarza wyborczego";

- 104) w art. 115 skreśla się wyraz "przygotowań";
- 105) w art. 116 w § 4 wyrazy "o finansach publicznych" zastępuje się wyrazami "ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)";
- 106) w art. 116 w § 5 wyrazy ", w ramach rezerwy celowej," zastępuje się wyrazami "w części Rezerwy celowe";
- 107) skreśla się art. 118;
- 108) w art. 120 w § 2 w pkt 2 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 409 § 5 pkt 1";
- 109) art. 121 otrzymuje brzmienie:

"Art. 121. Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.) dla jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej.";
- 110) w art. 127:
 - a) w § 1 skreśla się wyrazy "na zasadach określonych w przepisach o ewidencji i identyfikacji podatników i płatników",
 - b) w § 2 wyrazy "odrębnych przepisów" zastępuje się przepisami "ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.)";
- 111) w art. 128 skreśla się § 1;
- 112) w art. 129 wyrazy "przepisów prawa prasowego" zastępuje się wyrazami "ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe";

- 113) w art. 133 w § 1 w pkt 2 wyrazy "odrębnych przepisów" zastępuje się przepisami "ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę";
- 114) w art. 133 w § 1 w pkt 2 wyrazy "miejscowości zamieszkania" zastępuje się wyrazami "miejscza zamieszkania";
- 115) w art. 133 w § 4 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyraz "uwzględniając" oraz dodaje się część wspólną w brzmieniu:
"- mając na względzie przejrzystość i czytelność danych zawartych w rejestrach";
- 116) w art. 134 w § 1 po wyrazie "ustawy" dodaje się wyrazy "z dnia 27 czerwca 1997 r.";
- 117) w art. 137 w § 1 w pkt 3 lit. d otrzymuje brzmienie:
"d) przyjęcia przez komitet wyborczy wyborców albo komitet wyborczy organizacji środków finansowych lub wartości niepieniężnych z naruszeniem przepisów art. 125 § 3 – 6,";
- 118) w art. 138 w § 6 po wyrazie "skargę" dodaje się wyrazy ", o której mowa w § 1, lub odwołanie, o którym mowa w § 5," oraz wyraz "zasadną" zastępuje się wyrazem "zasadne";
- 119) w art. 140 w § 2 wyrazy "art. 135-138" zastępuje się wyrazami "art. 135-139";
- 120) w art. 142 w § 3 wyrazy "których komitet wyborczy nie przyjął lub które" zastępuje się wyrazami "które komitet wyborczy";
- 121) w art. 142 w § 4 wyraz "konto" zastępuje się wyrazami "rachunek bankowy" oraz po wyrazie "Potwierdzenie" dodaje się wyrazy "wpłacenia albo";
- 122) w art. 142 § 8 otrzymuje brzmienie:
"§ 8. Sąd okręgowy rozpatruje sprawy, o których mowa w § 6, w postępowaniu nieprocesowym.";

- 123) w art. 142 w § 10 wyrazy "o egzekucji należności pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji" zastępuje się wyrazami "ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, z późn. zm.), dotyczących egzekucji należności pieniężnych";

- 124) w art. 144:
 - a) § 3 otrzymuje brzmienie:
"§ 3. Przepisy art. 143 § 3 i 5–7 stosuje się.";
 - b) skreśla się § 4–6;

- 125) w dziale I skreśla się rozdział 16;

- 126) w art. 150 skreśla się § 4;

- 127) w art. 152 w § 4 skreśla się wyraz ", rejonowej";

- 128) w art. 152 w § 6 po wyrazie "przepisów" dodaje się wyrazy "ustawy z dnia 30 października 2002 r." oraz po wyrazie "okolicznościach" dodaje się wyrazy "(Dz. U. Nr 199, poz. 1674, z późn. zm.)";

- 129) w art. 152 w § 7 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy ", określi, w drodze uchwały" zastępuje się wyrazem "określi";

- 130) w art. 152 w § 7 w pkt 3 i w art. 153 w § 4 w pkt 2 wyrazy "warunki korzystania z" zastępuje się wyrazami "sposoby dokumentowania"

- 131) w art. 153 w § 4 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy "w drodze uchwały";

- 132) w art. 155 w § 3, w art. 194 w § 1, w art. 335 w § 2 skreśla się wyrazy ", w drodze postanowienia";

- 133) w art. 158 w § 3 po wyrazie "wolontariacie" dodaje się wyrazy "(Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.)";
- 134) w art. 163 w § 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
"Państwowa Komisja Wyborcza wykonując zadania, o których mowa w art. 158 § 1 pkt 2, w szczególności:";
- 135) w art. 163 w § 3 wyrazy "na wniosek" zastępuje się wyrazami "po zasięgnięciu opinii";
- 136) w art. 168 w § 8 wyrazy "Obsługę i warunki techniczno-administracyjne pracy" zastępuje się wyrazami "Techniczno-materialne warunki pracy";
- 137) w art. 170 w § 1 w pkt 2 wyrazy "kandydatów na senatorów" zastępuje się wyrazami "kandydatów na senatora";
- 138) w art. 176:
 - a) w § 1 i 9 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 6",
 - b) w § 3 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 4 i 5";
- 139) w art. 177:
 - a) w § 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a i 3b w brzmieniu:
 - "3a) utraty prawa wybierania;
 - 3b) niespełniania warunku, o którym mowa w art. 176 § 2;"
 - b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:
"§ 1a. Przepis § 1 pkt 3a i 3b nie dotyczy członka komisji, o którym mowa w art. 176 § 6.";
- 140) w art. 177 w § 2 w pkt 2 wyrazy "zgłoszonego przez niego członka komisji" zastępuje się wyrazami "wskazanego przez niego sędziego";
- 141) skreśla się art. 179;

- 142) w art. 180 skreśla się zdanie pierwsze oraz wyrazy "W tym celu" zastępuje się wyrazami "W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 154 § 1,";
- 143) w art. 181 w § 1:
 - a) we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyraz "wójt",
 - b) w pkt 1 po wyrazach "dnem wyborów" dodaje się wyraz "- wójt",
 - c) w pkt 2 po wyrazach "dnem wyborów" dodaje się wyrazy "- właściwa terytorialna komisja wyborcza";
- 144) w art. 181 w § 1 w pkt 1 wyrazy "w 14 dniu" zastępuje się wyrazami "w 21 dniu";
- 145) w art. 181 w § 1 skreśla się wyrazy "– z zastrzeżeniem przepisów art. 182";
- 146) w art. 181 w § 4 i 8, w art. 381 w § 2 oraz w art. 383 w § 1 skreśla się wyraz "stałym";
- 147) użyte w art. 181 w § 5, w art. 193 w § 1, w art. 196 w § 1 oraz w art. 198, w różnej liczbie i przypadku, wyrazy "okręgowa lista kandydatów" zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami "lista kandydatów" oraz w art. 196 w § 2 wyrazy "Okręgowe listy" zastępuje się wyrazem "Listy";
- 148) w art. 181 w § 8 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
"Przepis § 6 stosuje się odpowiednio.";
- 149) w art. 184 w pkt 4 skreśla się wyrazy "okręgowej lub terytorialnej";
- 150) w art. 185 w § 2 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy "administracji publicznej" zastępuje się wyrazami "budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej";
- 151) w art. 186 w § 1 skreśla się wyrazy "w zakresie określonym w kodeksie oraz innych ustawach";
- 152) w art. 187:
 - a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

"§ 1a. Szef Krajowego Biura Wyborczego jest kierownikiem urzędu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.).",

b) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

"§ 3a. Szef i pracownicy Krajowego Biura Wyborczego nie mogą należeć do partii politycznych ani prowadzić działalności politycznej.";

153) w art. 187:

a) w § 2 wyraz "Jednostkami" zastępuje się wyrazem "Komórkami",

b) w § 3 i 4 wyraz "jednostek" zastępuje się wyrazem "komórek";

154) w art. 187 w § 4 skreśla się wyrazy "na podstawie statutu";

155) w art. 188 skreśla się § 3;

156) w art. 189:

a) skreśla się § 1,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Szef Krajowego Biura Wyborczego jest powoływany i odwoływany przez Państwową Komisję Wyborczą na wniosek jej przewodniczącego.";

157) skreśla się art. 191;

158) w art. 195 w § 2 w pkt 1 w lit. a wyrazy "art. 168 § 2 oraz art. 9 § 2" zastępuje się wyrazami "art. 9 § 2 oraz art. 168 § 2";

159) w art. 203 w § 3 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 5,";

160) w art. 205 skreśla się § 1 i 2;

161) w art. 208:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Komitet wyborczy może zgłosić w każdym okręgu wyborczym jedną listę

kandydatów na posłów.",

- b) w § 3 wyrazy "list okręgowych kandydatów" zastępuje się wyrazami "list kandydatów";
- 162) użyte w art. 208 w § 2, w art. 209 w § 1 i 2, w art. 210 w § 1–3, w art. 211 w § 1, 3 i 4, w art. 212 w § 1 i w § 5 w pkt 2, w art. 213 w § 1, w art. 214, w art. 215 w § 1, w art. 216 w § 1 i 2, w art. 217 w § 2, w art. 219 w § 1 i 3, w art. 220 w § 1 i 2, w art. 221 w § 1, w art. 222 w § 1 i 2, w art. 224, w art. 227 w § 1 i 2, w art. 229 w § 1–5, w art. 233 w § 1 i 6, w art. 234 w § 1 i 2, w art. 235 w § 1, w art. 236 w § 1, w art. 255 w § 1 w pkt 1 i 2, w art. 256 w § 1 i w § 2 dwukrotnie, w art. 339, w art. 346, w art. 347, w art. 348 w § 2, w art. 349 w § 1 i 2, w art. 350 w § 1 i 2, w art. 351 w § 1 w pkt 1 i 2, w § 3 i w § 4 dwukrotnie, w art. 358 w § 5 dwukrotnie, w art. 360 w § 1, w art. 361 dwukrotnie, w art. 362 dwukrotnie, w art. 363 w § 1 w pkt 1 i w § 2, w art. 364 w § 3 dwukrotnie, w art. 365 w § 1 w pkt 1 dwukrotnie i w pkt 2, w § 2 czterokrotnie i w § 3 trzykrotnie oraz w art. 376 w § 4, w różnej liczbie i przypadku, wyrazy "lista okręgowa" zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami "lista kandydatów";
- 163) w art. 212 w § 4 wyrazy "art. 83 § 4 pkt 1" zastępuje się wyrazami "art. 84 § 5 pkt 1";
- 164) w art. 212 w § 5 w pkt 2, w art. 300 w § 4, w art. 306 w § 1 w pkt 1, w art. 308 w § 1, w art. 432 w § 2, w art. 515 w § 1 w pkt 1 i w § 2 w pkt 1 skreśla się wyraz "ewentualnej";
- 165) w art. 215 w § 3 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem przepisu art. 211 § 2," oraz po wyrazie "odmową" dodaje się wyrazy "; przepis art. 211 § 2 stosuje się";
- 166) w art. 216 w § 2 skreśla się zdanie drugie;
- 167) w art. 217 w § 1 wyrazy "urzędowe rejestry mieszkańców" zastępuje się wyrazami "ewidencję ludności";
- 168) w art. 217 w § 2 skreśla się zdanie drugie;

- 169) w art. 222 w § 4 wyrazy "art. 95 § 1" zastępuje się wyrazami "art. 95 § 1 i 3";
- 170) skreśla się art. 223 i art. 443;
- 171) skreśla się art. 226;
- 172) w art. 229 w § 2 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 4";
- 173) skreśla się art. 230, w art. 316 § 2, art. 450, art. 475, art. 500, w art. 522 § 3 oraz w art. 523 § 3;
- 174) w art. 231 § 1 otrzymuje brzmienie:
"§ 1. Ustalając wyniki głosowania w obwodzie, obwodowa komisja wyborcza oblicza liczbę:
1) wyborców uprawnionych do głosowania;
2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
3) wyborców głosujących przez pełnomocnika;
4) kart wyjętych z urny, w tym:
a) kart nieważnych,
b) kart ważnych;
5) głosów nieważnych;
6) głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów;
7) głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów;
8) głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów z tych list.";
- 175) w art. 232 skreśla się wyrazy "art. 65 § 3,";
- 176) w art. 237 § 2 otrzymuje brzmienie:
"§ 2. W protokole wymienia się liczbę posłów wybieranych w okręgu, wykaz list kandydatów zarejestrowanych w tym okręgu, wykaz list, które uczestniczą w podziale mandatów w okręgu, sumy liczb, o których mowa w art. 231 § 1, liczbę mandatów przypadających każdej liście kandydatów oraz nazwiska i imiona wybranych posłów z każdej listy kandydatów.";

- 177) w art. 250 w § 1 w pkt 5 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem przepisu § 3";
- 178) w art. 252 w § 2 i 3 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 253";
- 179) w art. 254:
- a) § 1 otrzymuje brzmienie:
- "§ 1. Marszałek Sejmu zawiadamia, na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej, kolejnego kandydata z tej samej listy kandydatów, który w wyborach otrzymał kolejno największą liczbę głosów, o przysługującym mu pierwszeństwie do mandatu, w przypadku:
- 1) śmierci posła;
 - 2) upływu terminu do wniesienia odwołania od postanowienia Marszałka Sejmu o wygaśnięciu mandatu;
 - 3) nieuwzględnienia odwołania od postanowienia Marszałka Sejmu o wygaśnięciu mandatu przez Sąd Najwyższy.",
- b) po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:
- "§ 1a. Jeżeli pierwszeństwo do mandatu przysługuje więcej niż jednemu kandydatowi stosuje się odpowiednio art. 236.
- § 1b. Oświadczenie o przyjęciu mandatu powinno być złożone w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia. Niezłożenie oświadczenia w terminie, o którym mowa w zdaniu poprzednim, oznacza zrzeczenie się pierwszeństwa do obsadzenia mandatu.",
- c) w § 4 wyrazy "§ 1" zastępuje się wyrazami "§ 1 – 1b";
- 180) w art. 254 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
- "Przy równej liczbie głosów stosuje się odpowiednio art. 236.";
- 181) w art. 255 w § 2 w pkt 2 wyrazy "w Telewizji Polskiej" zastępuje się wyrazami "w każdym programie Telewizji Polskiej" oraz wyrazy "w Polskim Radiu" zastępuje się wyrazami "w każdym programie Polskiego Radia";
- 182) w art. 262 w § 1 w pkt 1 wyrazy "18 groszy" zastępuje się wyrazami "27 groszy";

183) art. 263 i art. 264 otrzymują brzmienie:

"Art. 263. § 1. W celu przeprowadzenia wyborów do Senatu tworzy się jednomandatowe okręgi wyborcze.

§ 2. Okręg wyborczy obejmuje część obszaru województwa. Granice okręgu wyborczego nie mogą naruszać granic okręgów wyborczych utworzonych dla wyborów do Sejmu.

§ 3. Miasto na prawach powiatu liczące ponad 500 000 mieszkańców może być podzielone na dwa lub więcej okręgi wyborcze.

Art. 264. § 1. Podziału na okręgi wyborcze dokonuje się według jednolitej normy przedstawicielstwa, obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców kraju przez 100, z uwzględnieniem przepisów art. 263 i następujących zasad:

1) jeżeli iloraz wynikający z podzielenia liczby mieszkańców okręgu przez jednolitą normę przedstawicielstwa jest równy lub większy od 2 – należy zmniejszyć obszar (zmienić granice) okręgu wyborczego;

2) jeżeli iloraz wynikający z podzielenia liczby mieszkańców okręgu przez jednolitą normę przedstawicielstwa jest mniejszy niż 0,5 – należy zwiększyć obszar (zmienić granice) okręgu wyborczego.

§ 2. W województwie wybiera się senatorów w liczbie nie mniejszej niż liczba całkowita (bez uwzględnienia ułamku) będąca ilorazem liczby mieszkańców województwa i jednolitej normy przedstawicielstwa, a nie większej niż wymieniona liczba całkowita powiększona o jeden.

§ 3. Granice i numery poszczególnych okręgów wyborczych a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik nr 2 do kodeksu.

§ 4. Informację o okręgu wyborczym podaje się do wiadomości wyborcom danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze.

§ 5. Przepis art. 203 stosuje się.";

184) w art. 267 § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Komitet wyborczy może zgłosić w okręgu wyborczym tylko jednego kandydata na

senatora.";

185) w art. 268 w § 1 wyrazy "2000" zastępuje się wyrazami "3000";

186) w art. 268 w § 2 skreśla się zdanie drugie;

187) w art. 271:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Wyborca głosuje na określonego kandydata, stawiając na karcie do głosowania znak "x" (dwie przecinające się linie w obrębie kratki) z lewej strony obok jego nazwiska.",

b) skreśla się § 2;

188) w art. 271 dodaje się § 3 w brzmieniu:

"§ 3. Jeżeli zostanie zarejestrowany tylko jeden kandydat, wyborca głosuje na tego kandydata, stawiając znak "x" w kratce oznaczonej słowem "TAK" z lewej strony obok nazwiska kandydata. Postawienie znaku "x" w kratce oznaczonej słowem "NIE" z lewej strony obok nazwiska tego kandydata oznacza, że jest to głos ważny oddany przeciwko wyborowi kandydata.";

189) w art. 272 w § 1 i 3 wyrazy "głosami nieważnymi" zastępuje się wyrazami "głosem nieważnym";

190) w art. 272 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów, to taką kartę uznaje się za kartę ważną z głosem nieważnym.";

191) w art. 272 dodaje się § 4 w brzmieniu:

"§ 4. Jeżeli w sytuacji, gdy zostanie zarejestrowany tylko jeden kandydat, nie postawiono znaku "x" w żadnej kratce albo postawiono znaki "x" w obu kratkach, to taką kartę uznaje się za kartę ważną z głosem nieważnym.";

192) w art. 273 § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Ustalając wyniki głosowania w obwodzie, obwodowa komisja wyborcza oblicza liczbę:

- 1) wyborców uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) wyborców głosujących przez pełnomocnika;
- 4) kart wyjętych z urny, w tym:
 - a) kart nieważnych,
 - b) kart ważnych;
- 5) głosów nieważnych;
- 6) głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów;
- 7) głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów na senatora.";

193) w art. 275 w § 1 wyrazy "art. 273" zastępuje się wyrazami " art. 273 § 2";

194) w art. 275 w § 2 wyrazy "art. 36 § 2 i 3" zastępuje się wyrazami "art. 36 § 6";

195) w art. 275 § 3 otrzymuje brzmienie:

"§ 3. W protokole wymienia się sumy liczb, o których mowa w art. 273 § 1, oraz nazwisko i imię wybranego senatora, z podaniem nazwy lub skrótu nazwy komitetu wyborczego.";

196) w art. 276:

a) § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

"§ 1. Za wybranego na senatora w danym okręgu wyborczym uważa się tego kandydata, który otrzymał najwięcej oddanych głosów ważnych.

§ 2. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu, o pierwszeństwie rozstrzyga większa liczba obwodów głosowania, w których jeden z kandydatów uzyskał więcej głosów, a jeżeli liczba tych obwodów byłaby równa, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej w obecności członków komisji oraz pełnomocników wyborczych; nieobecność pełnomocnika wyborczego nie wstrzymuje losowania. Przebieg losowania

uwzględnia się w protokole, o którym mowa w art. 275 § 1.",

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

"§ 3. Tryb przeprowadzania losowania, o którym mowa w § 2, określi Państwowa Komisja Wyborcza.";

197) w art. 276 dodaje się § 4 w brzmieniu:

"§ 4. Jeżeli zostanie zarejestrowany tylko jeden kandydat, uważa się tego kandydata za wybranego, jeżeli w głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów.";

198) skreśla się art. 277 i art. 278, w dziale IV rozdział 8, art. 282 – 285 i w art. 287 § 3;

199) w dziale IV tytuł rozdziału 9 otrzymuje brzmienie:

"Uzupełnienie składu Senatu";

200) w art. 286 § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Prezydent Rzeczypospolitej zarządza wybory uzupełniające do Senatu w przypadku:

1) śmierci senatora;

2) upływu terminu do wniesienia odwołania od postanowienia Marszałka Senatu o wygaśnięciu mandatu;

3) nieuwzględnienia odwołania od postanowienia Marszałka Senatu o wygaśnięciu mandatu przez Sąd Najwyższy.";

201) w art. 287 w § 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) w regionalnych programach – 3 godziny w każdym programie Telewizji Polskiej i 6 godzin w każdym programie Polskiego Radia.";

202) w art. 287 w § 5 na końcu dodaje się wyrazy ", mając na względzie umożliwienie największej liczbie odbiorców zapoznanie się z treścią audycji wyborczych";

203) skreśla się art. 292;

- 204) w art. 296 w § 5 skreśla się wyrazy ", w drodze uchwały,";
- 205) w art. 298 w § 2 skreśla się wyrazy "w drodze uchwały";
- 206) w dziale V w rozdziale 1 po art. 298 dodaje się art. 298a w brzmieniu:
"Art. 298a. § 1. W razie zbiegu terminu wyborów do Sejmu i Senatu z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej, wybory Prezydenta Rzeczypospolitej przeprowadzają komisje wyborcze powołane dla wyborów do Sejmu.
§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w razie zbiegu terminu wyborów uzupełniających do Senatu i wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej.
§ 3. W przypadkach, o których mowa w § 1 i 2, sporządza się oddzielnie protokoły głosowania w obwodach oraz protokoły głosowania i wyników wyborów.";
- 207) w art. 303 skreśla się § 1 i 2;
- 208) w art. 306 § 2 otrzymuje brzmienie:
"§ 2. Wycofanie udzielonego poparcia nie rodzi skutków prawnych.";
- 209) w art. 307 w § 1 wyraz "zarejestruje" zastępuje się wyrazem "rejestruje";
- 210) w art. 307 w § 2 w pkt 1 wyrazy "art. 127 ust. 3 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej" zastępuje się wyrazami "art. 7 § 1 pkt 3";
- 211) w art. 311 skreśla się § 3–5;
- 212) skreśla się art. 315;
- 213) w art. 318 w § 2 wyrazy "art. 36" zastępuje się wyrazami "art. 36 § 6";
- 214) w art. 321 w § 1 skreśla się wyrazy ", w drodze uchwały,";
- 215) w dziale VI w rozdziale 1 po art. 341 dodaje się art. 341a w brzmieniu:

"Art. 341a. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym dziale stosuje się odpowiednio przepisy działu III kodeksu.";

216) w art. 342 w § 2 skreśla się wyrazy "w drodze uchwały";

217) skreśla się art. 345 i art. 355;

218) w dziale VI skreśla się rozdział 5;

219) w art. 357 skreśla się zdanie trzecie;

220) w art. 358 w § 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
"Adnotację o wniesieniu uwag zamieszcza się w protokole.";

221) w art. 360 w § 2 wyrazy "art. 36 § 3" zastępuje się wyrazami "art. 36 § 6";

222) w art. 364 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. W protokole wymienia się liczby:

- 1) wyborców uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) wyborców głosujących przez pełnomocnika;
- 4) kart wyjętych z urny, w tym:
 - a) kart nieważnych,
 - b) kart ważnych;
- 5) głosów nieważnych;
- 6) głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów;
- 7) głosów ważnych oddanych łącznie na listy kandydatów każdego komitetu wyborczego;
- 8) mandatów przypadających każdemu komitetowi wyborczemu uprawnionemu do uczestniczenia w podziale mandatów.";

223) art. 366:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Mandaty przypadające danej liście rozdziela się zgodnie z przepisami art. 236.",
b) skreśla się § 2;

224) w art. 367:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. W protokole zamieszcza się, oddzielnie dla każdego okręgu wyborczego, wykaz list kandydatów zarejestrowanych w okręgu oraz wykaz list, które spełniły warunek, o którym mowa w art. 339, a także liczby:

- 1) wyborców uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) wyborców głosujących przez pełnomocnika;
- 4) kart wyjętych z urny, w tym:
 - a) kart nieważnych,
 - b) kart ważnych;
- 5) głosów nieważnych;
- 6) głosów ważnych oddanych na każdą z list kandydatów;
- 7) głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z list kandydatów;
- 8) mandatów przypadających każdej liście kandydatów spełniającej warunek, o którym mowa w art. 339.",

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

"§ 3. W protokole zamieszcza się także nazwiska i imiona wybranych posłów do Parlamentu Europejskiego z poszczególnych list.";

225) skreśla się art. 368;

226) w art. 369 wyrazy "i art. 367 § 2" zastępuje się wyrazami "oraz art. 367 § 2 i 3";

227) w art. 372 w § 1 w pkt 2 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 2";

228) w art. 372 w § 4 wyrazy "art. 241" zastępuje się wyrazami "art. 254";

229) art. 373 otrzymuje brzmienie:

"Art. 373. Do posłów do Parlamentu Europejskiego stosuje się przepisy art. 251.";

230) w art. 374 w § 2–4 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 375";

231) w art. 376:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Marszałek Sejmu zawiadamia, na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej, kolejnego kandydata z tej samej listy kandydatów, który w wyborach otrzymał kolejno największą liczbę głosów, o przysługującym mu pierwszeństwie do mandatu w przypadku:

- 1) wygaśnięcia mandatu posła do Parlamentu Europejskiego, stwierdzonego przez Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego;
- 2) upływu terminu do wniesienia odwołania od postanowienia Marszałka Sejmu o utracie mandatu;
- 3) nieuwzględnienia odwołania od postanowienia Marszałka Sejmu o utracie mandatu przez Sąd Najwyższy.",

b) dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

"§ 1a. Przepisu § 1 nie stosuje się w przypadku utraty mandatu posła do Parlamentu Europejskiego na podstawie art. 372 § 1 pkt 4.

§ 1b. Jeżeli pierwszeństwo do mandatu przysługuje więcej niż jednemu kandydatowi stosuje się odpowiednio art. 236.",

c) w § 4 wyrazy "§ 1" zastępuje się wyrazami "§ 1 – 1b";

232) w art. 376 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"Przy równej liczbie głosów stosuje się odpowiednio art. 236.";

233) w art. 378 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Można kandydować tylko do jednego organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.";

234) w art. 386 w § 3:

a) w pkt 1 wyrazy "liczących do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami

"niebędących miastami na prawach powiatu",

b) w pkt 2 wyrazy "gminach liczących powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "miastach na prawach powiatu";

235) w art. 388 skreśla się wyrazy "gminy, rady powiatu lub sejmiku województwa";

236) w dziale VII po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

"Rozdział 2a

Ogłaszanie wyników wyborów na obszarze kraju

Art. 389a. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz podaje do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, zbiorcze wyniki wyborów do rad na obszarze kraju.";

237) w art. 392 w § 1 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu";

238) w art. 393 w § 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 395 § 1 i 2";

239) w art. 394 w § 1 wyrazy "gminie liczącej powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "mieście na prawach powiatu";

240) w art. 394 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
"Przy równej liczbie głosów stosuje się odpowiednio art. 236.";

241) w art. 396 skreśla się § 3;

242) w art. 397 w § 4 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 5";

243) w art. 401 w § 4 wyrazy "na postanowienie sądu nie przysługuje środek zaskarżenia" zastępuje się wyrazami "od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny";

244) po art. 408 dodaje się art. 408a w brzmieniu:

"Art. 408a. § 1. Komitet wyborczy organizacji obowiązany jest zawiadomić komisarza

wyborczego właściwego ze względu na siedzibę organizacji o utworzeniu komitetu w okresie od dnia ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów do 70 dnia przed dniem wyborów.

§ 2. W przypadku gdy komitet wyborczy organizacji zamierza zgłosić kandydatów na radnych w więcej niż w jednym województwie, komitet wyborczy zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu w okresie od dnia ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów do 70 dnia przed dniem wyborów.

§ 3. Do zawiadomień, o których mowa w § 1 i 2, załącza się:

- 1) oświadczenia pełnomocników pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego o przyjęciu pełnomocnictwa, a w wypadku pełnomocnika finansowego – również o spełnieniu przez niego wymogów, o których mowa w art. 120 § 2 i 3;
- 2) uwierzytelniony odpis z Krajowego Rejestru Sadowego albo zaświadczenie organu nadzorującego o tym, że wpłynęła do niego informacja o założeniu stowarzyszenia zwykłego, o której mowa w art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach;
- 3) wyciąg ze statutu albo regulaminu działalności organizacji wskazujący organ upoważniony do jej reprezentowania na zewnątrz.";

245) w art. 409 w § 2 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 3";

246) w art. 409 w § 5 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu";

247) w art. 411 w § 1 po wyrazach "mowa w" dodaje się wyrazy "art. 408a § 1 i";

248) w art. 418 zdanie czwarte otrzymuje brzmienie:

"Od postanowienia komisarza wyborczego nie przysługuje środek prawny.";

- 249) w art. 419 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy ", pod nadzorem Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych,";
- 250) w art. 419 w pkt 1 skreśla się wyraz "(miejskie)";
- 251) w art. 420 w § 1 skreśla się wyrazy "bezpośrednio spośród zgłoszonych kandydatów";
- 252) skreśla się w art. 420 § 2, w art. 463 § 2 oraz w art. 487 § 2;
- 253) w art. 421 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu";
- 254) w art. 422 w § 1 wyrazy "gminach liczących powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "miastach na prawach powiatu";
- 255) w art. 423 w § 2 skreśla się wyraz "wielomandatowego";
- 256) w art. 423 w § 3:
 - a) w pkt 1 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu",
 - b) w pkt 2 wyrazy "gminie liczącej powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "mieście na prawach powiatu";
- 257) art. 424:
 - a) w § 1 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu",
 - b) w § 2 wyrazy "gminie liczącej powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "mieście na prawach powiatu";
- 258) w art. 425 w § 1 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 427";
- 259) w art. 425 w § 3 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu";

- 260) w art. 426 w § 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
"Od orzeczenia Państwowej Komisji Wyborczej nie przysługuje środek prawny.";
- 261) w art. 429 wyrazy "art. 425 § 1" zastępuje się wyrazami "art. 427 § 1";
- 262) w art. 431 w § 2:
a) w pkt 1 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu",
b) w pkt 2 wyrazy "gminie liczącej powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "mieście na prawach powiatu";
- 263) w art. 432 w § 2 oraz w art. 515 w § 2 w pkt 1 skreśla się wyrazy "(biernego prawa wyborczego)";
- 264) w art. 433 w § 1:
a) w pkt 1 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu",
b) w pkt 2 wyrazy "gminie liczącej powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "mieście na prawach powiatu";
- 265) w art. 433 w § 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
"Wycofanie udzielonego poparcia nie rodzi skutków prawnych.";
- 266) w art. 434 w § 1 wyrazy "osób popierających listę" zastępuje się wyrazem "podpisów";
- 267) w art. 434 § 3 otrzymuje brzmienie:
"§ 3. Jeżeli zgłoszenia listy dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego, do zgłoszenia załącza się również upoważnienie, o którym mowa w § 2, wydane przez pełnomocnika wyborczego.";
- 268) w art. 438 w § 1 wyrazy "art. 437 § 1" zastępuje się wyrazami "art. 437";

- 269) w art. 441 w § 1 w zdaniu pierwszym wyrazy "wraz z ewentualnymi oznaczeniami kandydatów, o których mowa w art. 432" zastępuje się wyrazami "wraz z oznaczeniem, o którym mowa w art. 432 § 6";
- 270) w art. 442 skreśla się § 6;
- 271) skreśla się art. 446;
- 272) w art. 446 w § 4 skreśla się wyrazy ", w tym kart sporządzanych w systemie Braille'a,";
- 273) skreśla się art. 447;
- 274) w art. 448 w § 1 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem na prawach powiatu";
- 275) w art. 449 w § 1 wyrazy "gminie liczącej powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "mieście na prawach powiatu";
- 276) w art. 449 § 3 otrzymuje brzmienie:
"§ 3. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie przy nazwisku kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 444 § 2, głos taki uznaje się za ważny i oddany na tę listę.";
- 277) w art. 452 § 2 otrzymuje brzmienie:
"§ 2. W zestawieniu wymienia się odpowiednio liczby:
1) osób uprawnionych do głosowania;
2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
3) wyborców głosujących przez pełnomocnika;
4) kart wyjętych z urny, w tym:
a) kart nieważnych,
b) kart ważnych;
5) głosów nieważnych;
6) głosów ważnie oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów, a w przypadku

gmin niebędących miastami na prawach powiatu – na wszystkich kandydatów;

7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów – w przypadku wyborów do rad w miastach na prawach powiatu;

8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów.";

278) w art. 453 w § 1 wyrazy "liczącej do 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "niebędącej miastem prawach powiatu";

279) w art. 453:

a) skreśla się § 2,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

"§ 3. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzyma równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu, o wyborze decyduje większa liczba obwodów, w których kandydaci otrzymali największą liczbę głosów, a gdyby i liczby obwodów były równe – rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez komisję.";

280) w art. 454 w § 1 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy "gminie liczącej powyżej 40000 mieszkańców" zastępuje się wyrazami "mieście na prawach powiatu";

281) w art. 454 w § 1 w pkt 1 wyrazy "1,4; 3; 5" zastępuje się wyrazami "1; 2; 3; 4" oraz skreśla się wyraz "nieparzyste";

282) w art. 454 w § 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"Przy równej liczbie głosów stosuje się odpowiednio art. 236.";

283) art. 460 otrzymuje brzmienie:

"Art. 460. Do wyborów do rad powiatów w zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 9 dotyczące wyborów do rad w miastach na prawach powiatu, chyba że przepisy niniejszego rozdziału stanowią inaczej.";

284) skreśla się w art. 463 w § 1 zdanie pierwsze, art. 464, w art. 466 § 1 i 2, art. 468–470, w art. 472 § 2, art. 473, art. 474 i art. 476–483;

- 285) w art. 465 w § 3 wyrazy "mniej niż 5" zastępuje się wyrazami "mniej niż 3";
- 286) w art. 467 w § 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
"Od orzeczenia Państwowej Komisji Wyborczej nie przysługuje środek prawny.";
- 287) w art. 471 § 1 otrzymuje brzmienie:
"§ 1. Liczba kandydatów na liście nie może być mniejsza niż 3 i większa niż dwukrotność liczby radnych wybieranych w danym okręgu.";
- 288) w art. 471 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:
"§ 1a. W przypadku zgłoszenia listy zawierającej 3 kandydatów:
1) liczba kandydatów-kobiet,
2) liczba kandydatów-mężczyzn
- nie może być mniejsza niż 1.";
- 289) w art. 484 § 1 otrzymuje brzmienie:
"§ 1. Do wyborów do sejmików województw w zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 9 dotyczące wyborów do rad w miastach na prawach powiatu, chyba że przepisy niniejszego rozdziału stanowią inaczej.";
- 290) w art. 484 dodaje się § 3 w brzmieniu:
"§ 3. Ilekroć w przepisach niniejszego rozdziału jest mowa o powiatowej komisji wyborczej rozumie się przez to również miejską komisję wyborczą w mieście na prawach powiatu.";
- 291) w art. 485 w pkt 2 skreśla się wyrazy "i miejskie";
- 292) skreśla się w art. 487 § 1, art. 488, w art. 490 § 1, w art. 491 § 1 i 3, art. 492, art. 496–499, w art. 501 § 3 i art. 503 –506;
- 293) w art. 490 § 3 otrzymuje brzmienie:
"§ 3. Przepis art. 466 § 3 i art. 467 stosuje się odpowiednio.";

- 294) w art. 501 § 2 otrzymuje brzmienie:
"§ 2. W protokole wymienia się sumy liczb, o których mowa w art. 452 § 2.";
- 295) art. 502 otrzymuje brzmienie:
"Art. 502. Do czynności wojewódzkiej komisji wyborczej podejmowanych po otrzymaniu protokołów, o których mowa w art. 501 § 2, przepisy dotyczące gminnych komisji wyborczych w miastach na prawach powiatu stosuje się odpowiednio.";
- 296) w art. 510 w § 3 w zdaniu drugim wyrazy "gdy dwóch lub więcej kandydatów otrzyma tę samą liczbę głosów" zastępuje się wyrazami "gdy więcej niż dwóch kandydatów otrzyma liczbę głosów";
- 297) w art. 510 § 4 otrzymuje brzmienie:
"§ 4. Jeżeli którykolwiek z dwóch kandydatów, o których mowa w § 3, wycofa zgodę na kandydowanie, utraci prawo wyborcze albo umrze, w ponownym głosowaniu bierze udział jeden kandydat.";
- 298) w art. 510 skreśla się § 7;
- 299) w art. 511 § 1 otrzymuje brzmienie:
"§ 1. Wybory wójta zarządza się łącznie z wyborami do rad gmin.";
- 300) w art. 511 w § 2 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem § 3";
- 301) w art. 512 skreśla się § 1 i 2;
- 302) w art. 513 § 3 otrzymuje brzmienie:
"§ 3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określi, w drodze rozporządzenia, wzór łącznego sprawozdania, o którym mowa w § 2, mając na względzie zapewnienie pełnej informacji o przychodach i wydatkach komitetu wyborczego oraz jej przejrzystości.";

303) w dziale VIII w rozdziale 1 po art. 513 dodaje się art. 513a w brzmieniu:

"Art. 513a. § 1. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz podaje do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, zbiorcze wyniki wyborów wójtów na obszarze kraju.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w przypadku ponownego głosowania w wyborach wójtów, o którym mowa w art. 510 § 2.";

304) w art. 514 w § 1 skreśla się wyrazy "– z zastrzeżeniem § 2";

305) skreśla się art. 517, art. 520 i art. 526;

306) w art. 519 w § 1 wyrazy "§ 2 pkt 2" zastępuje się wyrazami "§ 2 pkt 1";

307) w art. 524 § 3 otrzymuje brzmienie:

"§ 3. W protokole wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) wyborców głosujących przez pełnomocnika;
- 4) kart wyjętych z urny, w tym:
 - a) kart nieważnych,
 - b) kart ważnych;
- 5) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 6) głosów ważnie oddanych na każdego kandydata.";

308) w art. 531 w § 2 w pkt 2 wyrazy "prawa prasowego" zastępuje się wyrazami "ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe";

309) w art. 550 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. W przypadku skazania za przestępstwa określone w art. 537, art. 540, art. 542 oraz art. 544 § 1 lub wykroczenia sąd orzeka przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot przestępstwa lub wykroczenia.";

- 310) art. 551 oznacza się jako art. 549a;
- 311) art. 552 wyrazy "art. 538, art. 540" zastępuje się wyrazami "art. 539, art. 541";
- 312) załącznik nr 2 otrzymuje brzmienie:

"Załącznik nr 2

**WYKAZ OKRĘGÓW WYBORCZYCH
DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Województwo dolnośląskie

OKRĘG WYBORCZY NR 1 – obejmujący obszary powiatów:

bolesławiecki, lubański, lwówecki, zgorzelecki.

OKRĘG WYBORCZY NR 2 – obejmujący obszary powiatów:

jaworski, jeleniogórski, kamiennogórski, złotoryjski

oraz miasta na prawach powiatu:

Jelenia Góra.

OKRĘG WYBORCZY NR 3 – obejmujący obszary powiatów:

głogowski, legnicki, lubiński, polkowicki

oraz miasta na prawach powiatu:

Legnica.

OKRĘG WYBORCZY NR 4 – obejmujący obszary powiatów:

świdnicki, wałbrzyski.

OKRĘG WYBORCZY NR 5 – obejmujący obszary powiatów:

dzierżoniowski, kłodzki, ząbkowicki.

OKRĘG WYBORCZY NR 6 – obejmujący obszary powiatów:

górowski, milicki, oleśnicki, oławski, strzeliński, średzki, trzebnicki, wołowski,
wrocławski.

OKRĘG WYBORCZY NR 7 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu

Wrocław:

Bieńkowice, Biskupin - Sępólno - Dąbie - Bartoszowice, Borek, Brochów, Gaj,
Gajowice, Grabiszyn - Grabiszyniek, Huby, Jagodno, Klecina, Krzyki - Partynice, Księżę,
Oporów, Plac Grunwaldzki, Powstańców Śląskich, Przedmieście Oławskie,

Przedmieście Świdnickie, Stare Miasto, Tarnogaj, Wojszyce - Ołtaszyn, Zacisze - Zalesie - Szczytniki.

OKRĘG WYBORCZY NR 8 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu Wrocław:

Gadów - Popowice Pd, Jerzmanowo - Jarnołtów - Strachowice - Osiniec, Karłowice - Różanka, Kleczków, Kowale, Kuźniki, Leśnica, Lipa Piotrowska, Maślice, Muchobór Mały, Muchobór Wielki, Nadodrze, Nowy Dwór, Ołbin, Osobowice - Rędzin, Pawłowice, Pilczyce - Kozanów - Popowice, Polanowice - Poświętne - Ligota, Pracze Odrzańskie, Psie Pole - Zawidawie, Sołtysowice, Swojczyce - Strachocin - Wojnów, Szczepin, Świniary, Widawa, Żerniki.

Województwo kujawsko-pomorskie

OKRĘG WYBORCZY NR 9 – obejmujący obszary powiatów:

bydgoski, świecki, tucholski

oraz miasta na prawach powiatu:

Bydgoszcz.

OKRĘG WYBORCZY NR 10 – obejmujący obszary powiatów:

inowrocławski, mogileński, nakielski, sępoleński, zniński.

OKRĘG WYBORCZY NR 11 – obejmujący obszary powiatów:

chełmiński, toruński

oraz miasta na prawach powiatu:

Toruń.

OKRĘG WYBORCZY NR 12 – obejmujący obszary powiatów:

brodnicki, golubsko-dobrzyński, grudziądzki, rypiński, wąbrzeski

oraz miasta na prawach powiatu:

Grudziądz.

OKRĘG WYBORCZY NR 13 – obejmujący obszary powiatów:

aleksandrowski, lipnowski, radziejowski, włocławski

oraz miasta na prawach powiatu:

Włocławek.

Województwo lubelskie

OKRĘG WYBORCZY NR 14 – obejmujący obszary powiatów:

lubartowski, łukowski, opolski, puławski, rycki.

OKRĘG WYBORCZY NR 15 – obejmujący obszary powiatów:

janowski, kraśnicki, lubelski, łęczyński, świdnicki.

OKRĘG WYBORCZY NR 16 – obejmujący obszar miasta na prawach powiatu:

Lublin.

OKRĘG WYBORCZY NR 17 – obejmujący obszary powiatów:

bialski, parczewski, radzyński

oraz miasta na prawach powiatu:

Biała Podlaska.

OKRĘG WYBORCZY NR 18 – obejmujący obszary powiatów:

chełmski, krasnostawski, włodawski

oraz miasta na prawach powiatu:

Chełm.

OKRĘG WYBORCZY NR 19 – obejmujący obszary powiatów:

biłgorajski, hrubieszowski, tomaszowski, zamojski

oraz miasta na prawach powiatu:

Zamość.

Województwo lubuskie

OKRĘG WYBORCZY NR 20 – obejmujący obszary powiatów:

krośnieński, świebodziński, zielonogórski

oraz miasta na prawach powiatu:

Zielona Góra.

OKRĘG WYBORCZY NR 21 – obejmujący obszary powiatów:

gorzowski, międzyszecki, strzelecko-drezdenecki, słubicki, sulęciński

oraz miasta na prawach powiatu:

Gorzów Wielkopolski.

OKRĘG WYBORCZY NR 22 – obejmujący obszary powiatów:

nowosolski, wschowski, żagański, żarski.

Województwo łódzkie

OKRĘG WYBORCZY NR 23 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu

Łódź:

Osiedle Nr 1 - Osiedle Bałuty Zachodnie, Osiedle Nr 2 - Osiedle Radogoszcz, Osiedle Nr 3 - Osiedle Łagiewniki, Osiedle Nr 4 - Osiedle Julianów - Marysin - Rogi, Osiedle Nr 5 - Osiedle Bałuty - Doły, Osiedle Nr 6, Osiedle Nr 7 - Osiedle Teofilów - Wielkopolska, Osiedle Nr 17 - Osiedle Złotno, Osiedle Nr 18, Osiedle Nr 19 - Osiedle Karolew - Retkinia Wschód, Osiedle Nr 20 - Osiedle Retkinia Zachód - Smulsko, Osiedle Nr 21, Osiedle Nr 22 - Osiedle Stare Polesie, Osiedle Nr 23 - Osiedle Katedralna, Osiedle Nr 24 - Osiedle Śródmieście Wschód, Osiedle Nr 25 - Osiedle Nad Nerem, Osiedle Nr 34 - Osiedle Koziny.

OKRĘG WYBORCZY NR 24 – obejmujący obszary powiatów:

brzeziński, łódzki wschodni

oraz część obszaru miasta na prawach powiatu

Łódź:

Osiedle Nr 8, Osiedle Nr 9 - Osiedle Nowosolna, Osiedle Nr 10 - Osiedle Mieszki, Osiedle Nr 11 - Osiedle Olechów - Janów, Osiedle Nr 12 - Osiedle Zarzew, Osiedle Nr 13 - Osiedle Stary Widzew, Osiedle Nr 14 - Osiedle Stoki, Osiedle Nr 15 - Osiedle Andrzejów, Osiedle Nr 16 - Osiedle Widzew - Wschód, Osiedle Nr 26 - Osiedle Ruda, Osiedle Nr 27 - Osiedle Chojny, Osiedle Nr 28, Osiedle Nr 29 - Osiedle Górniak, Osiedle Nr 30 - Osiedle Piastów - Kurak, Osiedle Nr 31 - Osiedle Chojny - Dąbrowa, Osiedle Nr 32 - Osiedle Wiskitno, Osiedle Nr 33, Osiedle Nr 35 - Osiedle Wzniesień Łódzkich.

OKRĘG WYBORCZY NR 25 – obejmujący obszary powiatów:

kutnowski, łęczycki, łowicki, poddębicki.

OKRĘG WYBORCZY NR 26 – obejmujący obszary powiatów:

łaski, pabianicki, zgierski.

OKRĘG WYBORCZY NR 27 – obejmujący obszary powiatów:

pajęczański, sieradzki, wieluński, wieruszowski, zduńskowski.

OKRĘG WYBORCZY NR 28 – obejmujący obszary powiatów:

bełchatowski, piotrkowski, radomszczański

oraz miasta na prawach powiatu:

Piotrków Trybunalski.

OKRĘG WYBORCZY NR 29 – obejmujący obszary powiatów:

opoczyński, rawski, skierniewicki, tomaszowski

oraz miasta na prawach powiatu:

Skierniewice.

Województwo małopolskie

OKRĘG WYBORCZY NR 30 – obejmujący obszary powiatów:

chrzanowski, myślenicki, oświęcimski, suski, wadowicki.

OKRĘG WYBORCZY NR 31 – obejmujący obszary powiatów:

krakowski, miechowski, olkuski.

OKRĘG WYBORCZY NR 32 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu Kraków:

Dzielnica II, Dzielnica III, Dzielnica IV, Dzielnica XIV, Dzielnica XV, Dzielnica XVI, Dzielnica XVII, Dzielnica XVIII.

OKRĘG WYBORCZY NR 33 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu Kraków:

Dzielnica I, Dzielnica V, Dzielnica VI, Dzielnica VII, Dzielnica VIII, Dzielnica IX, Dzielnica X, Dzielnica XI, Dzielnica XII, Dzielnica XIII.

OKRĘG WYBORCZY NR 34 – obejmujący obszary powiatów:

bocheński, brzeski, proszowicki, wielicki.

OKRĘG WYBORCZY NR 35 – obejmujący obszary powiatów:

dąbrowski, tarnowski

oraz miasta na prawach powiatu:

Tarnów.

OKRĘG WYBORCZY NR 36 – obejmujący obszary powiatów:

limanowski, nowotarski, tatrzański.

OKRĘG WYBORCZY NR 37 – obejmujący obszary powiatów:

gorlicki, nowosądecki

oraz miasta na prawach powiatu:

Nowy Sącz.

Województwo mazowieckie

OKRĘG WYBORCZY NR 38 – obejmujący obszary powiatów:

gostyniński, plocki, sierpecki, sochaczewski, żyrardowski

oraz miasta na prawach powiatu:

Płock.

OKRĘG WYBORCZY NR 39 – obejmujący obszary powiatów:

ciechanowski, mławski, płoński, przasnyski, żuromiński.

OKRĘG WYBORCZY NR 40 – obejmujący obszary powiatów:

legionowski, nowodworski, warszawski zachodni, wołomiński.

OKRĘG WYBORCZY NR 41 – obejmujący obszary powiatów:

grodziski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski.

OKRĘG WYBORCZY NR 42 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu
Warszawa:

Praga Południe, Praga Północ, Rembertów, Targówek, Wesoła.

OKRĘG WYBORCZY NR 43 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu
Warszawa:

Mokotów, Ursynów, Wawer, Wilanów.

OKRĘG WYBORCZY NR 44 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu
Warszawa:

Białołęka, Bielany, Śródmieście, Żoliborz.

OKRĘG WYBORCZY NR 45 – obejmujący część obszaru miasta na prawach powiatu
Warszawa:

Bemowo, Ochota, Ursus, Włochy, Wola.

OKRĘG WYBORCZY NR 46 – obejmujący obszary powiatów:

makowski, ostrołęcki, ostrowski, pułtuski, wyszkowski

oraz miasta na prawach powiatu:

Ostrołęka.

OKRĘG WYBORCZY NR 47 – obejmujący obszary powiatów:

garwoliński, miński, węgrowski.

OKRĘG WYBORCZY NR 48 – obejmujący obszary powiatów:

łosicki, siedlecki, sokołowski

oraz miasta na prawach powiatu:

Siedlce.

OKRĘG WYBORCZY NR 49 – obejmujący obszary powiatów:

białobrzeski, grójecki, kozienicki, przysuski.

OKRĘG WYBORCZY NR 50 – obejmujący obszary powiatów:

lipski, radomski, szydłowiecki, zwoleński

oraz miasta na prawach powiatu:

Radom.

Województwo opolskie

OKRĘG WYBORCZY NR 51 – obejmujący obszary powiatów:

brzeski, kluczborski, namysłowski, nyski, prudnicki.

OKRĘG WYBORCZY NR 52 – obejmujący obszar powiatu:

opolski

oraz miasta na prawach powiatu:

Opole.

OKRĘG WYBORCZY NR 53 – obejmujący obszary powiatów:

głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki, oleski, strzelecki.

Województwo podkarpackie

OKRĘG WYBORCZY NR 54 - obejmujący obszary powiatów:

leżajski, niżański, stalowowolski, tarnobrzeczki

oraz miasta na prawach powiatu:

Tarnobrzeg.

OKRĘG WYBORCZY NR 55 - obejmujący obszary powiatów:

dębicki, kolbuszowski, mielecki, ropczycko-sędziszowski, strzyżowski.

OKRĘG WYBORCZY NR 56 - obejmujący obszary powiatów:

łańcucki, rzeszowski

oraz miasta na prawach powiatu:

Rzeszów.

OKRĘG WYBORCZY NR 57 - obejmujący obszary powiatów:

brzozowski, jasielski, krośnieński

oraz miasta na prawach powiatu:

Krosno.

OKRĘG WYBORCZY NR 58 - obejmujący obszary powiatów:

bieszczadzki, jarosławski, leski, lubaczowski, przemyski, przeworski, sanocki,

oraz miasta na prawach powiatu:

Przemyśl.

Województwo podlaskie

OKRĘG WYBORCZY NR 59 – obejmujący obszary powiatów:

augustowski, grajewski, kolneński, łomżyński, moniecki, sejneński, suwalski,
zambrowski

oraz miast na prawach powiatu:

Łomża i Suwałki.

OKRĘG WYBORCZY NR 60 – obejmujący obszary powiatów:

białostocki, sokółski

oraz miasta na prawach powiatu:

Białystok.

OKRĘG WYBORCZY NR 61 – obejmujący obszary powiatów:

bielski, hajnowski, siemiatycki, wysokomazowiecki.

Województwo pomorskie

OKRĘG WYBORCZY NR 62 – obejmujący obszary powiatów:

lęborski, słupski, wejherowski

oraz miasta na prawach powiatu:

Słupsk.

OKRĘG WYBORCZY NR 63 – obejmujący obszary powiatów:

bytowski, chojnicki, człuchowski, kartuski, kościerski.

OKRĘG WYBORCZY NR 64 – obejmujący obszar powiatu:

pucki

oraz miasta na prawach powiatu:

Gdynia.

OKRĘG WYBORCZY NR 65 – obejmujący obszary miast na prawach powiatu:

Gdańsk, Sopot.

OKRĘG WYBORCZY NR 66 – obejmujący obszary powiatów:

gdański, starogardzki, tczewski.

OKRĘG WYBORCZY NR 67 – obejmujący obszary powiatów:

kwidzyński, malborski, nowodworski, sztumski.

Województwo śląskie

OKRĘG WYBORCZY NR 68 - obejmujący obszary powiatów:

częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski.

OKRĘG WYBORCZY NR 69 - obejmujący obszar miasta na prawach powiatu:

Częstochowa.

OKRĘG WYBORCZY NR 70 - obejmujący obszary powiatów:

gliwicki, tarnogórski

oraz miasta na prawach powiatu:

Gliwice.

OKRĘG WYBORCZY NR 71 - obejmujący obszary miast na prawach powiatu:

Bytom, Zabrze.

OKRĘG WYBORCZY NR 72 - obejmujący obszary powiatów:

raciborski, wodzisławski

oraz miast na prawach powiatu:

Jastrzębie-Zdrój, Żory.

OKRĘG WYBORCZY NR 73 - obejmujący obszary powiatów:

mikołowski, rybnicki

oraz miasta na prawach powiatu:

Rybnik.

OKRĘG WYBORCZY NR 74 - obejmujący obszar miast na prawach powiatu:

Chorzów, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice.

OKRĘG WYBORCZY NR 75 - obejmujący obszar powiatu:

bieruńsko-lędziński

oraz miast na prawach powiatu:

Mysłowice, Tychy.

OKRĘG WYBORCZY NR 76 - obejmujący obszary powiatów:

będziński, zawierciański

oraz miasta na prawach powiatu:

Dąbrowa Górnicza.

OKRĘG WYBORCZY NR 77 - obejmujący obszary miast na prawach powiatu:

Jaworzno, Sosnowiec.

OKRĘG WYBORCZY NR 78 - obejmujący obszary powiatów:

bielski, pszczyński

oraz miasta na prawach powiatu:

Bielsko-Biała.

OKRĘG WYBORCZY NR 79 - obejmujący obszary powiatów:

cieszyński, żywiecki.

OKRĘG WYBORCZY NR 80 - obejmujący obszar miasta na prawach powiatu:
Katowice.

Województwo świętokrzyskie

OKRĘG WYBORCZY NR 81 – obejmujący obszary powiatów:
buski, jędrzejowski, kazimierski, konecki, pińczowski, staszowski, włoszczowski.

OKRĘG WYBORCZY NR 82 – obejmujący obszary powiatów:
opatowski, ostrowiecki, sandomierski, skarżyski, starachowicki.

OKRĘG WYBORCZY NR 83 – obejmujący obszar powiatu:
kielecki
oraz miasta na prawach powiatu:
Kielce.

Województwo warmińsko-mazurskie

OKRĘG WYBORCZY NR 84 – obejmujący obszary powiatów:
bartoszycki, braniewski, elbląski, lidzbarski
oraz miasta na prawach powiatu:
Elbląg.

OKRĘG WYBORCZY NR 85 – obejmujący obszary powiatów:
działdowski, iławski, nowomiejski, ostródzki.

OKRĘG WYBORCZY NR 86 – obejmujący obszary powiatów:
nidzicki, olsztyński, szczycieński.
oraz miasta na prawach powiatu:
Olsztyn.

OKRĘG WYBORCZY NR 87 – obejmujący obszary powiatów:
ełcki, giżycki, gołdapski, kętrzyński, mrągowski, olecki, piski, węgorzewski.

Województwo wielkopolskie

OKRĘG WYBORCZY NR 88 – obejmujący obszary powiatów:
chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, pilski, wągrowiecki, złotowski.

OKRĘG WYBORCZY NR 89 – obejmujący obszary powiatów:
grodziski, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, szamotulski, wolsztyński.

OKRĘG WYBORCZY NR 90 – obejmujący obszar powiatu:

poznański.

OKRĘG WYBORCZY NR 91 – obejmujący obszar miasta na prawach powiatu:

Poznań.

OKRĘG WYBORCZY NR 92 – obejmujący obszary powiatów:

gnieźnieński, słupecki, średzki, śremski, wrzesiński.

OKRĘG WYBORCZY NR 93 – obejmujący obszary powiatów:

kolski, koniński, turecki

oraz miasta na prawach powiatu:

Konin.

OKRĘG WYBORCZY NR 94 – obejmujący obszary powiatów:

gostyński, kościański, leszczyński, rawicki

oraz miasta na prawach powiatu:

Leszno.

OKRĘG WYBORCZY NR 95 – obejmujący obszary powiatów:

kępiski, krotoszyński, ostrowski, ostrzeszowski.

OKRĘG WYBORCZY NR 96 – obejmujący obszary powiatów:

jarociński, kaliski, pleszewski.

oraz miasta na prawach powiatu:

Kalisz.

Województwo zachodniopomorskie

OKRĘG WYBORCZY NR 97 – obejmujący obszar powiatu:

policki

oraz miasta na prawach powiatu:

Szczecin.

OKRĘG WYBORCZY NR 98 – obejmujący obszary powiatów:

goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, łobeski, myśliborski, pyrzycki, stargardzki

oraz miasta na prawach powiatu:

Świnoujście.

OKRĘG WYBORCZY NR 99 – obejmujący obszary powiatów:

białogardzki, choszczeński, drawski, kołobrzeczski, świdwiński, wałecki.

OKRĘG WYBORCZY NR 100 – obejmujący obszary powiatów:

koszaliński, sławieński, szczecinecki

oraz miasta na prawach powiatu:

Koszalin.";

313) w tytule ustawy wyrazy "Kodeks wyborczy" zastępuje się wyrazami "Prawo wyborcze";

314) użyte w ustawie:

a) w różnym przypadku wyrazy "Kodeks wyborczy", "kodeks oraz inne ustawy", "kodeks oraz ustawy odrębne", "niniejszy kodeks" oraz "kodeks" zastępuje się użytymi odpowiednio i w odpowiednim przypadku wyrazami "Prawo wyborcze", "niniejsza ustawa oraz inne ustawy", "niniejsza ustawa oraz ustawy odrębne", "niniejsza ustawa" oraz "ustawa",

b) oznaczenia paragrafów zastępuje się oznaczeniami ustępów a odesłania do paragrafów zastępuje się odesłaniami do odpowiednich ustępów.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2010 r. Senat rozpatrzył ustawę – Kodeks wyborczy i uchwalił do niej 314 poprawek.

Poprawki **1 i 33**. Zdaniem Senatu, fakt iż ustawodawca przewidział wyjątki od głosowania osobistego powinien wynikać już z art. 2, w którym to przepisie należy wskazać, iż jedynym wyjątkiem w tym zakresie jest głosowanie przez pełnomocnika.

Poprawka **2** ma na celu ujednolicenie treści przepisu zakazującego głosowanie w wyborach więcej niż raz z przepisem penalizującym to zachowanie (art. 549).

Poprawki **3, 5, 13, 15 i 114** mają na celu zapewnienie spójności polskiemu systemowi prawa. Ustawa (tak jak jej poprzedniczki) bez uzasadnienia odchodzi od tradycyjnych pojęć prawa, takich jak "miejsce zamieszkania" (kodeks cywilny: "Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu") czy "pobyt stały" (ustawa o ewidencji ludności – zarówno dotychczasowa, jak i nowa: "Pobytem stałym jest zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego przebywania"). Ustawa wyborcza stosuje zamiast nich określenie "stałe zamieszkanie", definiując je jako "zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu". Definicja ta budzi wątpliwości w zakresie różnicy między pobytem stałym a stałym zamieszkaniem. Poza tym ustawa wyborcza używa wiele tego rodzaju pojęć niejednolicie. Np. "stałe zamieszkanie" (art. 6 § 1 pkt 2), "przebywanie stałe" (art. 16 § 2), "adres zamieszkania" (art. 15 § 7 i 9, art. 31 § 2), "dokładny adres zamieszkania" (art. 434 § 2), "adres stałego zamieszkania" (art. 16 § 1 pkt 2), "miejsce stałego zamieszkania" (art. 125 § 3), "miejsce zamieszkania" (art. 23 § 11), "miejscowość zamieszkania" (art. 133 § 1 pkt 2), "miejsce zamieszkania (miejscowość)" (art. 306 § 1 pkt 1), itd. Proponuje się więc rezygnację z nietypowego określenia "stałe zamieszkanie", a jednocześnie zastosowanie w ustawie określeń pochodzących z ustaw podstawowych dla danego zakresu spraw (kodeks cywilny, ustawa o ewidencji ludności), tj. "miejsce zamieszkania" (jeśli chodzi o samą miejscowość) albo "pobyt stały" (jeśli chodzi także o adres), przy pozostawieniu ich w zastanych w ustawie odmianach (liczba, rodzaj przypadek itd.). Zaproponowane pojęcia znane są też Konstytucji (art. 52 ust. 1).

Poprawki **4, 125 i 206**. Zdaniem Senatu rozdział 16 w dziale I powinien być skreślony. W rozdziale tym, wbrew temu co wynika z jego tytułu, sformułowano przepisy ogólne oraz przepis ściśle związany z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z tym przepisy art. 145–148 należy przenieść do rozdziału 1 tego działu

i umieścić po art. 5, natomiast art. 149 należy przenieść do rozdziału 1 w dziale V i umieścić po art. 298.

Poprawka 6. Powodem ingerencji Senatu w art. 7 § 2 jest to, aby zgodnie z celem tego rodzaju regulacji sytuacje podobne były regulowane podobnie. Nie ma uzasadnienia, by kandydatom na radnych stawiać bardziej wygórowane warunki niż kandydatom na posłów i senatorów. Może to prowadzić do sytuacji, w której osoby nie mogące kandydować na radnego, z powodu skazania na grzywnę, będą mogły kandydować na parlamentarzystę. W proponowanej poprawce nie chodzi więc o zaniżanie standardów lecz o zrównanie ich z tymi, które obowiązują w przypadku posłów i senatorów.

Poprawki 7, 23, 26, 32, 37, 48, 51, 54, 68, 85, 87, 108, 138, 145, 159, 165, 172, 177, 178, 227, 230, 238, 242, 245, 258, 300 i 304. Senat zakwestionował posługiwanie się przez ustawodawcę techniką "zastrzeżeń" do innych przepisów tej samej ustawy. Mając na względzie wątpliwości interpretacyjne związane z posługiwaniem się tym środkiem technicznym, Zasady techniki prawodawczej dotyczące struktury aktu, w tym wzajemnej relacji pomiędzy przepisami ogólnymi i szczególnymi (zasadami i wyjątkami od nich, zasadami i ich uszczegółowieniem), brak konsekwencji w zakresie posługiwania się tym środkiem techniki prawodawczej w obrębie całego aktu oraz fakt, iż w wielu przypadkach odesłania takie wprowadzają w błąd, wskazane byłoby wyeliminowanie z ustawy fragmentów przepisów, które takie "zastrzeżenia" formułują. Należy dodatkowo podkreślić, iż z punktu widzenia poprawnej legislacji w ogóle niedopuszczalne jest stosowanie takiej techniki w obrębie jednej podstawowej jednostki redakcyjnej (w obrębie jednego artykułu).

Poprawka 8. Kierując się art. 252 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym należałoby wyrazy "szkoły wyższe" zastąpić wyrazem "uczelnie" (zgodność z terminologią wprowadzoną przez akt podstawowy dla dziedziny szkolnictwo wyższe).

Poprawki 9, 243, 248, 260 i 286. Kierując się zasadą konsekwencji terminologicznej w akcie normatywnym (§ 10 Zasad techniki prawodawczej) należałoby we wskazanych przepisach mówić nie o środku zaskarżenia, ale o środku prawnym. W przeważającej liczbie przepisów ustawodawca posługuje się bowiem tym ostatnim określeniem.

Poprawka 10. Mając na względzie Zasady techniki prawodawczej dotyczące formułowania przepisów zawierających wyliczenie oraz fakt, iż w tym konkretnym przypadku zdanie końcowe jest odrębnym przepisem, należałoby je wyodrębnić do osobnej jednostki redakcyjnej. Jednostka ta powinna być dodana między § 1 i § 2.

Poprawki **11 i 31**. Ze względu na wysokie koszty imiennych zawiadomień wyborców o wpisaniu do spisu wyborców oraz brak dowodów na skuteczność tego rodzaju zawiadomień Senat zaproponował wyeliminowanie takiego obowiązku.

Poprawka **12** usuwa błąd terminologiczny.

Poprawki **14 i 146**. Ustawa posługuje się dwoma określeniami "rejestr" i "stały rejestr" na tą samą instytucję. Proponuje się skreślenie przymiotnika "stały". O stałości rejestru przesądza jego unormowanie, a nie nazwa. Ponadto nazwę właściwą sformułowano, zdaniem Senatu, w tytule rozdziału 4 w dziale I.

Poprawka **16**. Przepis art. 15 § 8 jest zbędny. Norma w nim wyrażona wynika z § 1 i § 2 oraz *a contrario* z § 10 tego artykułu i art. 16.

Poprawka **17**. Przepis art. 22 upoważnia ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia sposobu przekazywania przez urzędy gmin właściwym organom wyborczym okresowych informacji o liczbie wyborców objętych rejestrem wyborców. Żaden jednak przepis merytoryczny do tego gmin nie zobowiązuje (obowiązek określonego działania nie może wynikać pośrednio z przepisu upoważniającego). Stąd potrzeba dodania do ustawy takiej regulacji.

Poprawka **18** ma na celu usunięcie częstego błędu językowego. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że wyraz "wypadek" ma niekiedy zupełnie inne znaczenie prawne (zob. art. 152 § 6).

Poprawka **19**. Przepis art. 22 nie respektuje Zasad techniki prawodawczej dotyczących budowy przepisu zawierającego wyliczenie. Część wspólna kończąca wyliczenie (zdanie końcowe) powinna znaleźć się po ostatnim punkcie wyliczenia i zawierać elementy odnoszące się do wszystkich elementów wyliczenia. Jeżeli natomiast jest to niemożliwe, część przepisu, do której nie da się odnieść zdania końcowego powinna być wyłączona do odrębnej jednostki redakcyjnej, w tym konkretnym przypadku do odrębnej delegacji. Na to ostatnie rozwiązanie zdecydował się Senat.

Poprawki **20 i 22**. Przepisy art. 23 § 5 i § 9 są powtórzeniem innych przepisów zawartych w tym artykule. Pierwszy z nich powtarza § 6, drugi zaś § 7 i § 8. W związku z tym Senat skreślił te przepisy, jako mniemające wartości normatywnej.

Poprawka **21**. W art. 23 przepisy § 7 i § 8 zamiast powtarzać znaczną część przepisów o rejestrze wyborców powinny zawierać do nich odesłanie.

Poprawki **24, 44 i 272**. Ze względu na brak możliwości zapewnienia tajności głosowania przy głosowaniu kartami Braille'owskimi (w wielu obwodach z głosowania

z takiej karty będzie korzystał tylko jeden wyborca), proponuje się zniesienie tej możliwości. Wyborcy niewidomi mogą nadal korzystać przy głosowaniu z pomocy osoby trzeciej.

Poprawka **25**. W przepisie art. 25 § 5 należy odesłać także do art. 23 § 8. W przeciwnym razie z przepisu tego nie będą mogli skorzystać obywatele Unii Europejskiej mający prawo głosowania w Polsce (dotyczy to wyborów do Parlamentu Europejskiego). Naruszałoby to zasadę równości obywateli Unii Europejskiej. Obywatel Unii Europejskiej przebywający stale na terytorium RP (tak jak obywatel RP) ma prawo przemieszczać się na terytorium RP bez utraty prawa wyborczego.

Poprawka **27**. Zestawiając art. 26 § 4 z art. 6 § 2 oraz art. 23 § 1 należy stwierdzić, iż przepis ten nie zawiera żadnej nowości normatywnej i w związku z tym jest zbędny. Również z art. 15 § 5 wynika, że w wykazie osób przebywających w zakładzie karnym, które zamierzają wziąć udział w wyborach nie można zamieszczać osób niemających prawa wybierania.

Poprawka **28**. W odniesieniu do skoszarowanych policjantów, funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Więziennej odpowiednie zastosowanie powinien znaleźć również art. 27 § 2. Nie ma żadnego merytorycznego uzasadnienia, aby art. 27 § 2 stosować wyłącznie do osób wymienionych w art. 27 § 1.

Poprawka **29**. Po pierwsze, mając na względzie to, iż zakres spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu musi być szczegółowy (dostatecznie precyzyjny) Senat w pkt 1 we wprowadzeniu do wyliczenia skreślił wyrazy "w szczególności". Po drugie analizując zdanie końcowe w pkt 1 należy stwierdzić, iż kwestie miejsca, czasu i formy udostępnienia spisu wyborców należą do zakresu spraw przekazanych do uregulowania, a nie wytycznych i w związku z tym powinny znaleźć się w wyliczeniu zawartym w tym punkcie, jako lit. f.

Poprawka **30**. Wbrew treści przepisu, spisy nie są zróżnicowane ze względu na status gminy (wiejska czy miejska), lecz ze względu na to, czy ulice w danej miejscowości (nie gminie) mają nazwy. Istnieją gminy wiejskie, w których ulice też mają nazwy. Mogą też istnieć miasteczka, w których ulice nie mają nazw. Poza tym, norma różnicująca miasta i inne gminy nie występuje w upoważnieniu dotyczącym rejestru wyborców, w związku z tym i w art. 30 w pkt 1 jest ona zbędna.

Poprawki **34, 35, 36, 171, 173, 211 i 271**. Przepisy prawne (poprawka 34) bez szczególnego uzasadnienia (jeśli w ogóle) nie powinny pełnić funkcji informacyjnej (zob. § 11 Zasad techniki prawodawczej i poglądy doktryny dotyczące tego problemu). Ponadto, zamiast regulować w kilku miejscach sprawy związane z wzorem kart do

głosowania, powinno się uregulować te kwestie jeden raz w części wspólnej dla wszystkich wyborów. Przyjęcie poprawki 271 uczyni bezprzedmiotową poprawkę 272.

Poprawka **38**. Mężem zaufania przy obwodowej komisji wyborczej może być tylko osoba, która spełnia warunki formalne określone w przepisach ustawy. Osoby, które nie legitymują się odpowiednim zaświadczeniem nie są mężami zaufania. W związku z tym, doprecyzowanie, iż mężowie zaufania mają prawo być obecni podczas czynności obwodowej komisji wyborczej jedynie **na podstawie zaświadczenia wydanego zgodnie z przepisami kodeksu**, jest zbędne. Osoby nieposiadające zaświadczenia nie są mężami zaufania, tymczasem przepis sugeruje, że są, ale nie mogą być obecni podczas czynności komisji.

Poprawki **39 i 42**. W art. 39 § 5 komisja stwierdza czy pieczęcie są nienaruszone na wejściu do lokalu oraz pakietach z kartami i *ze spisem*, a w art. 43 § 2 – *na urnie* i na pakiecie z kartami. Przepisy te należy ujednolicić i skrócić poprzez odesłanie.

Poprawki **40, 57, 129, 131, 204, 205, 214, 216** oraz poprawka **132**. Poprawki zmierzają do usunięcia zbędnych fragmentów przepisów. Przepisy te wskazują formę (nazwę) aktu, za pomocą którego działa w wymienionych przypadkach Państwowa Komisja Wyborcza albo Prezydent. Tymczasem forma ta jest określona w art. 159 § 3 ustawy oraz art. 142 ust. 2 Konstytucji.

Poprawka **41**. Mając na względzie, iż na podstawie art. 39 § 8 pkt 2 i 3 zostaną wydane przepisy wykonawcze odnoszące się do obwodów do głosowania utworzonych na polskim statku morskim i za granicą, stosowanie do takich obwodów rozporządzenia wydanego na podstawie § 6 tego artykułu jest nieuzasadnione. W związku z tym konieczna jest modyfikacja wprowadzenia do wyliczenia w § 8.

Poprawka **43**. Nie ma potrzeby zabraniać agitacji wyborczej tylko w lokalu wyborczym i na terenie budynku, w którym lokal się znajduje, ponieważ w przededniu i w dniu wyborów agitacja wyborcza jest zabroniona w całym kraju. Oczywiście jest, iż zakaz obejmujący cały kraj obejmuje również lokal wyborczy oraz budynek, w którym on się znajduje.

Poprawka **45**. Przepis art. 48 § 4 powtarza treść art. 47 § 2 pkt 1 i w związku z tym Senat uznał, iż należy go wyeliminować.

Poprawki **46 i 212**. W opinii Senatu, nie wiadomo dlaczego przepis stanowiący, iż wyborca wrzuca kartę do urny wyborczej znajdującej się w dostępnym i widocznym miejscu lokalu wyborczego dotyczy tylko wyborów prezydenckich. Skoro jest on potrzebny to powinien być umiejscowiony w części wspólnej dotyczącej wszystkich wyborów.

Poprawka **47** zmierza do tego, aby obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, chcąc skorzystać z pełnomocnika do głosowania musiał legitymować się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydanym przez polski organ. Zadaniem Senatu, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego mógłby mieć problem z określeniem wykazu dokumentów wydawanych przez właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej potwierdzających uznanie za osobę niepełnosprawną w stopniu odpowiadającym "polskim" stopniom niepełnosprawności. Zgodnie z Zasadami techniki prawodawczej ustawodawca nie powinien przekazywać do uregulowania w rozporządzeniu spraw niewyjaśnionych lub nasuwających trudności przy opracowywaniu ustawy (§ 70 ZTP).

Poprawka **49**. Należy skreślić wyrazy mówiące o mężach zaufania, którzy są "zgłoszeni przez komitety wyborcze". Innych mężów zaufania aniżeli zgłoszonych przez komitety wyborcze ustawa nie przewiduje. Przepis art. 51 § 4 mógłby sugerować, iż jest inaczej.

Poprawka **50**. Skoro regulowanie, wobec osoby wnioskującej o ustanowienie pełnomocnika a zarazem przedstawiającej przy okazji tej czynności dowód osobisty, wymogu osobnego dokumentowania faktu ukończenia 75 lat jest czymś oczywiście zbędnym, to również szczególne zwalnianie z tego wymogu jest zbędne. Osoby te i tak dokumentują swój wiek choćby w ten sposób, że w momencie ustanawiania pełnomocnika (przed wójtem lub upoważnioną przez niego osobą) powinny legitymować się dokumentem tożsamości, w którym znajduje się informacja o ich wieku.

Poprawka **52**. Na § 1 składają się dwa przepisy: pierwszy przyznający prawo cofnięcia pełnomocnictwa i drugi określający tryb cofnięcia pełnomocnictwa. Mając na względzie Zasady techniki prawodawczej dotyczące oznaczania jednostek redakcyjnych aktu normatywnego (w tym dotyczące struktury artykułu) należy rozdzielić § 1 na dwie odrębne, następujące po sobie jednostki redakcyjne.

Poprawka **53**. Zestawiając ze sobą art. 55 § 1 i § 2 oraz art. 48 § 1 należy stwierdzić, iż art. 55 § 1 powinien odsyłać do art. 48 § 2–6, a nie do całego art. 48. Treść art. 48 § 1 została powtórzona w art. 55 § 2. Odesłanie zaproponowane przez Senat obejmuje również odesłanie do dodawanego art. 48 § 5a.

Poprawka **55** koryguje niewłaściwe odesłanie.

Poprawka **56** zmierza do włączenia ministra spraw zagranicznych w przygotowanie aktu regulującego warunki techniczne głosowania korespondencyjnego za granicą. Senat uznał, iż minister właściwy do spraw zagranicznych ma wiedzę, dotyczącą chociażby

funkcjonowania konsulatów, która jest niezbędna z punktu widzenia funkcjonalności regulacji, które przyjmie Państwowa Komisja Wyborcza.

Poprawki **58, 65, 72, 92, 99, 102, 111, 126, 151, 155, 175, 219 i 251** zmierzają do wyeliminowania przepisów albo ich fragmentów niezawierających treści normatywnej. Ustawa jest aktem pierwotnym, który co do zasady powinien zawierać wyłącznie wypowiedzi służące wyrażeniu norm prawnych (fragmentów norm prawnych), ewentualnie dokonaniu czynności (aktów) konwencjonalnych. Przepis nakazujący adresatowi uwzględnienie w procesie interpretacji innych przepisów albo informujący o tym, iż takie przepisy w systemie są, takich cech nie ma i w związku z tym nie powinien być zamieszczony w **akcie normatywnym**. Z punktu widzenia Zasad techniki prawodawczej przepis taki (informacja) nadaje się do informatora o prawie (np. komentarza, uzasadnienia). W katalogu poprawek wymieniono również zmiany będące konsekwencją wykreślenia określonych przepisów.

Poprawki **59, 60, 174, 176, 192, 222, 224, 226, 277, 294 i 307** (związane z poprawkami 217, 284, 292) zmierzają do ujednolicenia przepisów regulujących zawartość protokołów sporządzanych po głosowaniu przez obwodowe, terytorialne, rejonowe i okręgowe komisje wyborcze. W niektórych wyborach bowiem przepisy nie przewidują wymieniania liczby osób głosujących przez pełnomocnika (art. 355 § 2). Nie wiadomo też czym różnią się karty wyjęte z urny (wybory organów ogólnokrajowych) od kart oddanych (wybory organów samorządowych). Kolejnym błędem jest powtarzanie (np. w wyborach do Sejmu) treści protokołów sporządzanych przez komisje wyborcze różnego szczebla (art. 237 § 2 powtarza treść art. 231 § 1), podczas gdy można zastosować odesłanie, takie jakiego prawidłowo użyto przy wyborach do Parlamentu Europejskiego (art. 355, art. 358 i art. 360). W niektórych przypadkach nakazuje się wymienienie w protokole ogólnej liczby kart wyjętych z urny i dodatkowo w rozbiciu na liczby kart nieważnych i kart ważnych (art. 231 § 1 pkt 4 lit. a i b); innym razem natomiast nakazuje się podanie osobno liczby kart ważnych i liczby kart nieważnych, bez podawania ogólnej ich liczby (art. 367); ponadto przy wymienianiu tych samych elementów protokołu stosuje się różne techniki (por. art. 231 § 1 pkt 4 z art. 273 § 1 pkt 2).

Dalej, w niektórych przypadkach przy wyszczególnieniu głosów nieważnych, jako elementu protokołu, odsyła się do konkretnej definicji głosu nieważnego (art. 231 § 1 pkt 5), innym razem nie odsyła się do takiej definicji (art. 355 § 1 pkt 5).

Niejednokrotnie w protokole nakazuje się podawać liczbę głosów nieważnych wraz z określeniem przyczyn ich nieważności (art. 477 § 2 pkt 7), w innych przypadkach nakazuje się pomijać przyczyny nieważności (art. 452 § 2 pkt 7).

Nie ma też potrzeby, by mówić o liczbie "głosów ważnych z kart ważnych" (art. 231 § 1 pkt 6) skoro głosy, zarówno ważne jak i nieważne, mogą być oddane tylko na kartach ważnych. Karty nieważne nie są podstawą do ustalania czy oddano na nich jakikolwiek głos. W niektórych przepisach nie zamieszczono formuły "z kart ważnych", a nie ma wątpliwości, że nie obejmują one głosów z kart nieważnych (art. 364 § 2 pkt 6).

Przepisy regulujące powyższe zagadnienia należą do najistotniejszych z punktu widzenia celu kompleksowego aktu normatywnego regulującego procedurę wyborczą. Stąd propozycja Senatu ich ujednolicenia i zastosowania – tam gdzie to możliwe – odesłań.

Poprawka **61** zmierza do usunięcia wymogu paraflowania przez członków komisji każdej ze stron protokołu. Zdaniem przedstawiciela Krajowego Biura Wyborczego z paraflowaniem wiąże się wiele praktycznych problemów, a ponadto nie pełni ono funkcji gwarancyjnej lub zabezpieczającej podstawowe zasady wyborcze. Należy podkreślić, że inne przepisy ustawy w podobnych sytuacjach nie przewidują obowiązku paraflowania (art. 233 § 4 i art. 275 § 4).

Poprawka **62**. Ponieważ art. 72 § 1 jest sprzeczny z art. 74 § 1, w zakresie wskazania podmiotu zobowiązanego do przekazania protokołu, należy zmienić jego treść.

Poprawka **63** zmierza do poprawienia błędnego odesłania. Zasady podawania wyników głosowania do publicznej wiadomości określone zostały w art. 73, a nie w art. 71.

Poprawka **64** skreśla przepis art. 74 § 2 powtarzający upoważnienie sformułowane w art. 72 § 4.

Poprawka **66** usuwa wątpliwości związane z tym, czy wszystkie organizacje społeczne mające ustawowe podstawy działania (takie jak związki zawodowe, uczelniane organizacje studenckie, organizacje pracodawców itp.) mają prawo tworzyć komitety wyborcze organizacji. Celem poprawki jest ustanowienie normy przewidującej, że komitety takie mogą być tworzone tylko przez stowarzyszenia i stowarzyszenia zwykłe. Poza tym sposób sformułowania przepisu powoduje, iż skrót "organizacja" należy odnieść również do partii politycznych i koalicji partii politycznych, co nie jest zgodne z wolą ustawodawcy.

Poprawki **67 i 90** zmierzają do zamieszczenia przepisu we właściwym miejscu w strukturze ustawy. W związku z tym, iż art. 96 § 2 stanowi o czynnościach związanych z utworzeniem komitetu wyborczego, a nie o czynnościach kampanii wyborczej przepis ten powinien znaleźć się w rozdziale dotyczącym komitetów wyborczych po art. 80.

Poprawki **69 i 73** korelują terminologię ustawy z systemem prawa. Stowarzyszenie nie ma numeru ewidencyjnego, ale numer Krajowego Rejestru Sądowego, zaś stowarzyszenie

zwykle nie jest wpisywane do rejestru, ale do ewidencji prowadzonej przez organ nadzorujący. Fakt ten musi znaleźć odzwierciedlenie również w art. 87 § 3.

Poprawka **70** skreśla w art. 85 przepisy, które powtarzają treść art. 80 § 1, art. 120 § 2 pkt 1 i art. 299.

Poprawki **71 i 82** uzupełniają lukę w art. 85. Przepis ten w przeciwieństwie do art. 81–84 nie mówi o tym, kto składa zawiadomienie o utworzeniu komitetu. W konsekwencji niezbędna jest zmiana odesłania w art. 91 w § 1.

Poprawki **74, 75, 76, 77 i 78** przenoszą przepisy we właściwe miejsca. Czymś innym są reguły tworzenia nazwy komitetu, czymś innym ustanawianie ochrony nazwy i symbolu graficznego, a czymś innym tryb postępowania w sytuacji, gdy nazwa komitetu partii lub organizacji zostanie użyta w przyjętym przez komisję zawiadomieniu o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców.

Poprawka **79** ma charakter redakcyjny (dodaje brakujące wyrazy).

Poprawki **80 i 84**. Przepis art. 94 nie ma wartości normatywnej i w związku z tym należy go skreślić. Konsekwencją tej poprawki jest konieczność zmiany odesłania w art. 89 § 2.

Poprawka **81** usuwa przepis, który jest powtórzeniem art. 120 § 3.

Poprawka **83**. Wbrew treści przepisu nie wszystkie organy, do których wnosi się skargę są organami wyborczymi (m.in. z art. 205 § 3 skarga będzie wnoszona do Sądu Najwyższego, a sąd nie jest organem wyborczym).

Poprawki **86, 163, 193, 194, 213, 221, 228, 261, 306 i 311** modyfikują błędne odesłania.

Poprawki **88 i 107**. Mając na względzie zakres przedmiotowy rozdziału, w którym zamieszczono art. 118, tj. finansowanie kampanii wyborczej, należy stwierdzić, iż przepis ten nie mieści się w tym zakresie i związku z tym powinien być przeniesiony do rozdziału dotyczącego komitetów wyborczych.

Poprawki **89 i 170**. Instytucje wspólne wszystkim wyborom (mężowie zaufania) powinny być uregulowane w części wspólnej ustawy.

Poprawka **91** naprawia błąd w definicji agitacji wyborczej, którą wedle uchwalonego przez Sejm przepisu jest nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego. Należy przypomnieć, iż przepisowi temu towarzyszy przepis karny (art. 535: "Kto, w związku z wyborami, bez pisemnej zgody pełnomocnika wyborczego prowadzi agitację wyborczą – podlega karze grzywny albo aresztu."). Dodanie słowa "publiczne" spowoduje, że prywatne rozmowy np.

małżonków, w tym zachęcanie do jakiegoś zachowania wyborczego nie będą karalne. Ponadto przepis ten, w kształcie uchwalonym przez Sejm, mógłby godzić w konstytucyjnie chronioną wolność słowa.

Poprawka **93** usuwa zbędny fragment przepisu. Skoro ustawodawca zdecydował się podać definicję agitacji wyborczej w art. 97 § 1, to późniejsze doprecyzowywanie jej tylko przy okazji niektórych regulowanych okoliczności, może sugerować, że w innych okolicznościach ta szczególna forma agitacji nie jest objęta jakimkolwiek zakazem. Przykładowo jeśli agitacji polegającej na "zwoływaniu zgromadzeń, organizowaniu pochodów i manifestacji, wygłaszaniu przemówień oraz rozpowszechnianiu materiałów wyborczych" zakazano tylko w przededniu i w dniu wyborów, może to sugerować, że w innych okolicznościach, w których ustanawia się podmiotowy lub temporalny zakaz agitacji wyborczej, ta forma agitacji (zwoływanie zgromadzeń itd.) jest dopuszczalna, ponieważ brak jest uzupełnienia "w tym...". Jeśli czynności te ("zwoływanie zgromadzeń" itd.) miałyby być w każdych warunkach elementem definicji agitacji wyborczej i zakazów z nią związanych, powinny były się znaleźć w art. 97 § 1.

Poprawka **94** zmierza do usunięcia kolejnego wadliwego elementu konstrukcji agitacji wyborczej. Skoro w art. 97 § 1 stwierdzono, że "agitacją wyborczą jest nakłanianie lub zachęcanie, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego" to nie wiadomo dlaczego w art. 100 § 3 mówi się, że "za agitację wyborczą nie uznaje się prowadzonych przez szkołę zajęć z zakresu edukacji obywatelskiej polegających na upowszechnianiu wśród uczniów wiedzy o prawach i obowiązkach obywateli, znaczeniu wyborów w funkcjonowaniu demokratycznego państwa prawa oraz zasadach organizacji wyborów". Powstaje bowiem pytanie, czy przepis ten jest wyjątkiem od art. 97 § 1 oznaczającym, że przy okazji "prowadzonych przez szkołę zajęć z zakresu edukacji obywatelskiej" można "nakłaniać lub zachęcać, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego"? Poza tym wyjątek ten jest tak skonstruowany (wyjątków nie można interpretować rozszerzająco), że lekcja historii lub wos-u dotycząca funkcji wyborów w systemach niedemokratycznych może zakończyć się skazaniem za bezprawną agitację wyborczą ("agitacją nie jest upowszechnianie wiedzy o znaczeniu wyborów w funkcjonowaniu demokratycznego państwa prawa"). Na marginesie należy zwrócić uwagę, iż Konstytucja mówi o demokratycznym państwie **prawnym**. W końcu przepis § 3 nie jest w ogóle wyjątkiem od definicji z art. 97, ponieważ definicja ta nie obejmuje okoliczności wymienionych w art. 100 § 3. Ten ostatni paragraf (w związku z całą konstrukcją agitacji wyborczej) powoduje więc liczne wątpliwości.

Poprawki **95, 96, 105, 112, 113, 116, 123, 128, 133 i 308** korygują błędne odesłania do ustawy. Formułując odesłania zewnętrzne ustawodawca powinien kierować się § 156 i § 158 Zasad techniki prawodawczej.

Poprawka **97**. W przepisie została błędnie wyrażona intencja ustawodawcy. Stanowi on o zakazie podawania do publicznej wiadomości wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów. Oznacza to, że zakazane jest publikowanie tylko tych sondaży, w których pyta się respondentów o to jaki wynik wyborów przewidują ("jak Pani/Pan sądzi, kto wygra wybory?"). Prawdopodobnie chodziło jednak o zakazanie publikowania wyników sondaży dotyczących zachowań wyborczych przede wszystkim samych respondentów, bo tylko na ich podstawie można przewidywać wynik wyborów ("na kogo Pani/Pan będzie głosował/a?"). Chodziło więc o to, by przewidzieć wyniki wyborów, a nie by zapytać respondentów o przewidywane wyniki wyborów. W tym celu wystarczające będzie przeniesienie słowa "przewidywanych" w inne miejsce.

Poprawka **98**. Przepis ten sugeruje, że pozostałe zakazy wymienione w kodeksie obowiązują poza granicami kraju. Oznaczałoby to, że obywatel czeski zamieszczający w czeskiej prasie ogłoszenie zachęcające go głosowania w wyborach do Sejmu, na jedną z polskich partii, podlega karze z art. 535 ustawy (prowadzenie agitacji bez zezwolenia pełnomocnika); albo, że obywatel czeski zachęcający wyborców polskich głosujących w lokalu wyborczym w Pradze, kilkadziesiąt metrów przed tym lokalem do głosowania na określoną partię – narusza ciszę wyborczą. Podobnie w przypadku zagranicznej stacji telewizyjnej lub zagranicznych stron internetowych dostępnych dla wyborców polskich za granicą (paradoksalnie oglądanych lub czytanych w czasie ciszy wyborczej także na terytorium RP). Tymczasem oczywiste jest, że ustawowa regulacja problematyki wyborczej dotyczy w zasadzie tylko terytorium RP. Wniosek: przepis taki należałoby dodać wszędzie tam, gdzie z różnych powodów jakiś zakaz związany z wyborami jest nieskuteczny (niesankcjonowalny), albo nie zamieszczać go nigdzie. Prawo polskie obejmuje tylko terytorium RP, a za granicą, jeśli już, to tylko obywateli polskich.

Poprawka **100**. Nie ma potrzeby upoważniać KRRiT do określenia w rozporządzeniu "czasu przeznaczonego na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych i programach regionalnych", ponieważ czas ten wynika wprost z ustawy (wydawanie rozporządzenia w tym zakresie jest zbędne). Ponadto, w przepisie upoważniającym brak jest wytycznych (wytyczne w przyjętej formie mają

charakter pozorny, nakazują uwzględnienie w rozporządzeniu tego, co i tak KRRiT musi uwzględnić), co czyni przepis niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Poprawka 101. Kierując się wynikającymi z Zasad techniki prawodawczej dyrektywami formułowania odesłań zewnętrznych uznano, iż koniecznym jest precyzyjne wskazanie w art. 111 § 5 i 6, o jakich konkretnie przepisach ustawodawca stanowi. Konsekwencją tego zabiegu techniczno-legislacyjnego będzie połączenie dwóch przepisów w jeden.

Poprawka 103. Uchwalone przez Sejm upoważnienie do wydania rozporządzenia, z powodu braku wytycznych, jest niezgodne z Konstytucją. Poprawka ma na celu wyeliminowanie tego błędu.

Poprawka 104. Poprawka zmierza do usunięcia błędu językowego – tautologii.

Poprawka 106 koreluje przepis ustawy z terminologią ustawy budżetowej i zapewnia spójność przepisów ustawy mówiących o częściach budżetu państwa.

Poprawka 109. Analizując art. 121 oraz przepisy ustawy o rachunkowości Senat stwierdził, iż ustawodawca mówiąc o odrębnych przepisach ma na myśli przepisy ustawy o rachunkowości i wydane na podstawie art. 82 pkt 1 tej ustawy rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej. W związku z tym w art. 121 odesłano do przepisów ustawy o rachunkowości (odesłanie do ustawy jest jednoznaczne z odesłaniem do przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie).

Poprawka 110. Zdaniem Senatu w art. 127 w § 1 należy skreślić odesłanie do przepisów o ewidencji i identyfikacji podatników (oczywiste jest czym jest numer NIP i na jakich zasadach jest nadawany). Natomiast w § 2 tego artykułu należy odesłać nie do odrębnych przepisów, ale do ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (§ 156 i 158 Zasad techniki prawodawczej).

Poprawka 115. W upoważnieniu do wydania rozporządzenia sformułowanym w art. 133 § 4 brak jest wytycznych. Wyliczenie po wyrazie "uwzględniając" nie stanowi wytycznych, ale uszczegółowienie zakresu spraw przekazanych do uregulowania. Warunkiem zgodności uchwalonej przez Sejm delegacji z Konstytucją jest dodanie brakującego elementu.

Poprawka 117. Z art. 137 § 1 pkt lit. d wynika, iż sam fakt przekazania komitetowi wyborczemu środków finansowych lub wartości niepieniężnych z naruszeniem przepisów ustawy, bez względu na to czy komitet środki takie lub wartości przyjął, jest podstawą odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu. Poprawka zmierza do takiego

ukształtowania przepisu, by odrzuceniem sprawozdania skutkowało przyjęcie przez komitet środków z naruszeniem przepisów, a nie sam fakt ich przekazania.

Poprawka **118**. Przepis art. 138 § 6 stanowi o postępowaniu w przypadku uznania skargi za zasadną. Regulacja ta łączy się merytorycznie również z § 5 tego artykułu, który stanowi o odwołaniu, a nie o skardze. Fakt ten powinien znaleźć odzwierciedlenie również we wspomnianym § 6.

Poprawka **119**. Zdaniem Senatu do sprawozdania finansowego złożonego po terminie, skoro już podlega ono innym rygorom ustawy, powinien znaleźć zastosowanie odpowiednio również art. 139.

Poprawka **120**. Przepis art. 142 § 1 stanowi, iż korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów kodeksu podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa, w związku z tym nasuwało się pytanie w jakim celu ustawodawca w § 3 tego artykułu wyłącza z zakresu § 1 korzyści majątkowe nieprzyjęte przez komitet. O tym, że nie podlegają one przepadkowi przesądza sam § 1. W poprawce 120 Senat koreluje ze sobą przepisy art. 142 § 1 i 3.

Poprawka **121**. Zdaniem Senatu ostatnie zdanie art. 142 § 4 powinno odnosić się nie tylko do przekazania korzyści majątkowej, ale także wpłacenia jej na właściwy rachunek bankowy urzędu skarbowego. Poza tym ustawodawca powinien posługiwać się w ustawie pojęciem **rachunek bankowy**, a nie kolokwialnym pojęciem konto.

Poprawka **122**. Celem poprawki jest zastosowanie w przepisie techniki stosowanej w innych przepisach ustawy, które stanowią o postępowaniu nieprocesowym.

Poprawka **124**. Koreluje art. 144 i art. 143, uwzględniając, iż część przepisów art. 144 powtarza uregulowania zawarte art. 143 § 3 i § 5 – 7.

Poprawka **127**. W związku z tym, iż w skład rejonowej komisji wyborczej wchodzi sędziowie (podobnie jak w przypadku komisji okręgowej) przepis art. 152 § 4 nie może się do nich odnosić.

Poprawka **130**. Delegacja zawarta w 152 § 7 budziła wątpliwości co do jej zgodności z Konstytucją. Zastrzeżenia dotyczyły przede wszystkim pkt 3, który upoważnia Państwową Komisję Wyborczą do określenia warunków korzystania ze zwolnienia od pracy. Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej jako akt o charakterze wewnętrznym nie powinna określać sytuacji prawnej pracodawców, którzy nie są organizacyjnie podlegli Państwowej Komisji Wyborczej. Mając to na względzie Senat uznał, iż Państwowa Komisja Wyborcza powinna jedynie określać, w jaki sposób pracownik będący członkiem komisji wyborczej ma

udokumentować fakt, iż otrzymał od pracodawcy zwolnienie od pracy. Podobna uwaga dotyczyła art. 153 § 4.

Poprawka **134**. W związku z tym, iż w art. 163 w § 1 we wprowadzeniu do wyliczenia ustawodawca powtarza treść art. 158 § 1 pkt 2, Senat uznał za konieczne zmodyfikowanie wprowadzenia do wyliczenia w taki sposób, aby zbędne powtórzenie wyeliminować.

Poprawka **135**. W przepisie upoważniającym do wydania rozporządzenia zawartym w art. 163 § 3 ustawodawca określając formę współuczestnictwa w wydaniu aktu normatywnego zastosował formę "na wniosek", która zgodnie z Zasadami techniki prawodawczej oraz poglądami doktryny zastrzeżona jest wyłącznie dla podmiotów mających kompetencje do wydawania rozporządzeń. W związku z tym formę "na wniosek" zastąpiono formą "po zasięgnięciu opinii".

Poprawka **136**. Przyjmując tę poprawkę uwzględniono, iż przepis art. 168 § 8 w części, w której stanowi o obsłudze powtarza treść art. 186 § 1. Ponadto na podstawie analizy art. 154 § 1 przyjęto, iż zakres pojęć "techniczno-materialne warunki pracy" oraz "warunki techniczno-administracyjne pracy" jest taki sam. W związku z tym pojęcia te ujednolicono (§ 10 Zasad techniki prawodawczej).

Poprawki **137, 183, 184, 187, 188, 189, 190, 191, 195, 196, 197 i 312**. Celem tych zmian jest wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Senatu przy utrzymaniu dotychczasowej formuły wyborczej (większość względna). Dotychczasowy system wyborczy, w którym występują okręgi 2–4 mandatowe, powoduje, że wyborcy często są zdezorientowani: nie są pewni na ilu kandydatów mogą głosować, niekiedy nie wykorzystują wszystkich możliwych wskazań (w okręgach 3–4 mandatowych), albo też wskazują więcej kandydatów niż to jest w danym okręgu możliwe (w okręgach 2 mandatowych). W skali kraju zmarnowanych (niewykorzystanych) jest w ten sposób 24% głosów (średnia), a bywają okręgi, w których liczba ta przewyższa 33%. Poprawka 312 dokonuje podziału na okręgi jednomandatowe.

Poprawka **139**. W związku z katalogiem przyczyn wygaśnięcia członkostwa w terytorialnej komisji wyborczej nasuwała się wątpliwość dlaczego pominięto w nim, w odniesieniu do członka komisji niebędącego sędzią, przyczyny polegające na niespełnieniu warunku, o którym mowa w art. 176 § 2 oraz utracie prawa wybierania (zob. analogiczny art. 183 § 1 pkt 4 i 5). Senat uzupełnił katalog o te przesłanki.

Poprawka **140**. W związku z tym, iż prezes sądu okręgowego nie zgłasza członka komisji, ale wskazuje sędziego, który z urzędu będzie pełnił funkcję przewodniczącego komisji Senat uściślił art. 177 § 2 pkt 2.

Poprawka **141**. Celem poprawki jest skreślenie przepisu, który powtarza treść przepisu ogólnego zawartego w art. 154 § 1.

Poprawka **142**. Zestawiając art. 180 z art. 154 należy stwierdzić, iż wszelką obsługę komisji obwodowej zapewnia wójt. W związku z tym konieczna jest modyfikacja art. 180 uwzględniająca ten fakt.

Poprawka **143**. Zdaniem Senatu w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz w wyborach wójtów, tak jak dotychczas, organem właściwym do powołania obwodowej komisji wyborczej powinna być właściwa terytorialna komisja wyborcza. Trudno sobie wyobrazić, iż w wyborach dotyczących wyboru wójta komisje obwodowe powoływał będzie sam wójt.

Poprawka **144**. Kierując się opinią Państwowej Komisji Wyborczej i jej doświadczeniami uznano, iż czas przewidziany między powołaniem obwodowych komisji wyborczych, a dniem wyborów do Sejmu i do Senatu, wyboru Prezydenta RP oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego jest zbyt krótki i przyjęto, podobnie jak w wyborach samorządowych, iż komisje takie będą powoływane najpóźniej na 21 dni przed dniem głosowania.

Poprawki **147, 161 i 162**. Chociaż listy ogólnopolskie w wyborach do Sejmu występowały ostatni raz w 1997 r., to jednak do dziś przez przeoczenie pozostało rozróżnienie z owego okresu przejawiające się w stosowaniu określenia "okręgowe listy kandydatów", "listy okręgowe". Tymczasem w wyborach do Sejmu, tak jak w wyborach do innych organów kolegialnych wybieranych wedle formuły proporcjonalnej, mamy obecnie tylko jeden szczebel okręgów wyborczych. Stąd analogicznie jak w wyborach do Parlamentu Europejskiego, sejmików województw, rad powiatów i rad gmin powyżej 40 000. mieszkańców, należy mówić po prostu o "listach kandydatów".

Poprawka **148**. W opinii Senatu w przypadku, o którym w art. 181 § 8, również konieczne jest uzyskanie zgody osoby, która ma być członkiem obwodowej komisji wyborczej (analogicznie jak art. 181 § 6). Wobec tego sformułowano odpowiedni przepis, który to zagwarantuje.

Poprawka **149**. W związku z tym, iż w wyborach do Parlamentu Europejskiego obwodowa komisja wyborcza przesyła wyniki głosowania również do **rejonowej** komisji wyborczej musi to znaleźć odzwierciedlenie w przepisie określającym zadania obwodowej

komisji wyborczej. W myśl poprawki zadaniem obwodowej komisji wyborczej będzie przysyłanie wyników głosowania właściwej komisji wyborczej. Przepis ten, jako najbardziej generalny, obejmie swoim zakresem komisje okręgowe, rejonowe i terytorialne.

Poprawka **150**. Senat – po zasięgnięciu opinii Rządu – uznał, iż ze względu na przekazaną do uregulowania materię właściwym do wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 185 § 2, powinien być minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej, a nie minister właściwy do spraw administracji publicznej.

Poprawki **152 i 157**. Przepis art. 191 § 1 powtarza częściowo art. 187 § 1 (sformułowany w tym paragrafie katalog zadań kierownika urzędu jest oczywisty), natomiast art. 191 § 3 powtarza art. 1 pkt 9 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, który stanowi, że wskazana ustawa określa obowiązki i prawa pracowników zatrudnionych w Krajowym Biurze Wyborczym. W związku z powyższym wskazane paragrafy Senat skreślił. Przepis stanowiący, iż Szef Krajowego Biura Wyborczego jest kierownikiem urzędu w rozumieniu ustawy o pracownikach urzędów państwowych należy, zdaniem Senatu, przenieść do art. 187 i umieścić po § 1 (uznając, iż przepis ten jest konieczny do wyeliminowania wątpliwości dotyczących kompetencji Szefa Krajowego Biura Wyborczego). W konsekwencji należy też przenieść przepis dotyczący zakazu przynależności partyjnej.

Poprawka **153**. Przepisy art. 187 przewidują, że zespoły i delegatury są jednostkami organizacyjnymi Krajowego Biura Wyborczego. Jednak zgodnie z utrwaloną praktyką w zakresie terminologii ustrojowo-administracyjnej, a także z ustawą o finansach publicznych jednostką organizacyjną jest samo Krajowe Biuro Wyborcze (i inne urzędy, takie jak np. ministerstwo, Kancelaria Sejmu itd.), natomiast w skład Krajowego Biura Wyborczego (tak jak w skład ministerstw itp.) mogą wchodzić co najwyżej komórki organizacyjne. Jednostka organizacyjna nie może bowiem wchodzić w skład jednostki organizacyjnej. Ponadto, to Szef Krajowego Biura Wyborczego, a nie dyrektorzy zespołów i delegatur mają być dysponentami środków budżetowych, co potwierdza art. 190 § 1. Proponuje się więc aby w art. 187 w § 1–3 wyrazy "jednostka" zamienić na wyrazy "komórka".

Poprawka **154**. Skoro to sama ustawa upoważnia szefa Krajowego Biura Wyborczego do określenia w drodze zarządzenia szczegółowej organizacji wewnętrznej Biura, błędny jest fragment przepisu mówiący, iż zarządzenie to szef Biura wydaje na podstawie statutu. Należy ten fragment skreślić. Niezależnie od tego, oczywiste jest, że zarządzenie szefa Biura w sprawie szczegółowej organizacji Biura, musi być zgodne zarówno

z ustawą (i innymi ustawami), jak i ze statutem Biura nadanym przez Państwową Komisję Wyborczą.

Poprawka **156**. Postanowienie, iż Szef Krajowego Biura Wyborczego jest organem wykonawczym Państwowej Komisji Wyborczej jest niezgodne z utrwalonym w ustawodawstwie i doktrynie rozróżnieniem organu od urzędu. Organem jest Państwowa Komisja Wyborcza, natomiast Krajowe Biuro Wyborcze jest urzędem obsługującym ten organ. Szef Krajowego Biura Wyborczego natomiast jest szefem urzędu. Dla porównania, w przypadku Trybunału Konstytucyjnego, przepisy nie przewidują, że Szef Biura Trybunału jest organem wykonawczym Trybunału. Należy zwrócić uwagę, że w sprawach wyborczych działają tylko organy kolegialne (komisje wyborcze), a jeśli istnieją jakieś organy jednoosobowe, to ich funkcje pełnią sędziowie (komisarze wyborczy). Szef Krajowego Biura Wyborczego nie podejmuje żadnych decyzji dotyczących rejestracji komitetów, list czy kandydatów, nie rozpatruje odwołań od decyzji organów wyborczych niższego szczebla. Jest natomiast szefem Biura, które tylko obsługuje organy wyborcze (Państwową Komisję Wyborczą), także za pośrednictwem swoich delegatur (okręgowe komisje wyborcze, komisarzy wyborczych). Na marginesie warto dodać, że przepis ten jest też zbędny z punktu widzenia Zasad techniki prawodawczej, ponieważ nie zawiera żadnej treści normatywnej; może natomiast wprowadzać w błąd ponieważ sugeruje, że na szczeblu centralnym organem wyborczym jest nie tylko Państwowa Komisja Wyborcza lecz także Szef Krajowego Biura Wyborczego. Proponuje się więc pozostanie przy dotychczas funkcjonującej regulacji. Jest ona też zgodna z utrwaloną praktyką w zakresie terminologii ustrojowo-administracyjnej. Ponadto, proponuje się by Szefa Krajowego Biura Wyborczego powoływała Państwowa Komisja Wyborcza na wniosek Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej. Państwowa Komisja Wyborcza nie jest podmiotem w jakikolwiek sposób podległym Sejmowi lub jego Marszałkowi. Zgodnie z duchem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 19 października 2010 r. (K 35/09), inne organy nie powinny wpływać, np. poprzez obsadę personalną, na sposób wykonywania funkcji przez organy, które ze względu na owe funkcje, powinny mieć zapewniony możliwie duży stopień niezależności. Choć Państwowa Komisja Wyborcza nie jest organem konstytucyjnym, to ze względu na jej rolę w kontroli prawidłowości przebiegu procedury wyborczej, wskazane jest maksymalne uniezależnienie zarówno samej Państwowej Komisji Wyborczej, jak i aparatu ją obsługującego od osób, które w owej procedurze są stronami (kandydaci na posłów, posłowie itd.). Powołanie Szefa Biura ma znaczenie nie tylko dla samego Biura (...) ale bezpośrednio rzutuje na sytuację Państwowej Komisji Wyborczej, organu odpowiedzialnego za przestrzeganie zasad

wyborczych. Można przyjąć, że żaden organ, a więc również Państwowa Komisja Wyborcza, nie mógłby właściwie wypełniać ustrojowych obowiązków, będąc pozbawionym fachowego zaplecza (biura, kancelarii). Na należyte wykonywanie tych obowiązków zasadniczy wpływ ma nie tylko istnienie, ale i odpowiednia organizacja i obsada owego zaplecza. Powinna ona pozostać w gestii samej Państwowej Komisji Wyborczej.

Poprawki **160 i 207**. Przepis art. 205 § 1 powtarza art. 91 § 1 i w związku z tym Senat go skreślił. Natomiast art. 205 § 2 jest sprzeczny z art. 91 § 2. Przyjęto, iż art. 91 § 2 w sposób wystarczający określa procedurę postępowania ze zgłoszeniem wykazującym wady i w rezultacie skreślono art. 205 § 2. Analogiczna uwaga dotyczy art. 303 § 1 i § 2.

Poprawka **158** ma charakter redakcyjny.

Poprawka **164**. Mając na względzie niezręczność sformułowań "ewentualna przynależność do partii politycznej", "ewentualna przynależność kandydata do partii politycznej" i "ewentualne oznaczenia kandydatów" Senat proponuje, aby przepis stanowił o "przynależności do partii politycznej" (należy skreślić wyraz "ewentualnej"). Jeżeli kandydat nie będzie należał do partii politycznej siłą rzeczy takiej informacji nie będzie się podawało.

Poprawka **166 i 168**. Przepisy art. 216 § 2 zdanie drugie i art. 217 § 2 zdanie drugie powtarzają art. 218 § 1 i w związku z tym Senat je skreślił.

Poprawka **167**. Przyjmując tę poprawkę Senat miał na względzie, iż w Polsce urzędowe rejestry mieszkańców nazywane są zbiorczą nazwą - ewidencja ludności.

Poprawka **169**. Biorąc pod uwagę, iż rozwiązanie komitetu wyborczego wyborców może nastąpić również w trybie art. 95 § 3, Senat w art. 222 § 4 rozszerzył zakres odesłania o ten przepis.

Poprawki **179, 200 i 231**. W przepisach art. 254 § 1 oraz 286 § 1 pominięto jedną z przyczyn wygaśnięcia mandatu posła oraz mandatu senatora, tzn. śmierć. Nie jest to zgodne z wolą ustawodawcy. Trudno sobie bowiem wyobrazić, iż np. w przypadku śmierci senatora w trakcie kadencji mandat pozostawałby nieobsadzony, natomiast w sytuacji wygaśnięcia mandatu z innej przyczyny Prezydent zarządzały wybory uzupełniające. Poprawki 179 i 200 uzupełniają tę lukę. Zmiana w art. 376 (poprawka 231) ma na celu zastosowanie w nim techniki legislacyjnej (sposobu sformułowania przepisu) analogicznej do zastosowanej w zmienianych art. 254 i art. 286. Ponadto w poprawkach 179 i 231 ujednolicono z przepisami dotyczącymi innych wyborów tryb postępowania w przypadku, gdy kilka list kandydatów lub kilku kandydatów uzyska równą liczbą głosów uprawniającą do uzyskania mandatów, a mandatów tych jest mniej niż uprawnionych list lub kandydatów (zob.

uzasadnienie do poprawki 180). Przyjęcie tych poprawek uczyni bezprzedmiotowymi poprawki 180 i 232.

Poprawki **180, 223, 232, 240 i 282**. Celem tych poprawek jest ujednolicenie w odniesieniu do wszystkich wyborów trybu postępowania w przypadku, gdy kilka list kandydatów lub kilku kandydatów uzyska równą liczbą głosów uprawniającą do uzyskania mandatów, a mandatów tych jest mniej niż uprawnionych list lub kandydatów. W przypadku, gdy kilku kandydatów w ramach tej samej listy otrzymało taką samą liczbę głosów niekiedy o pierwszeństwie do mandatu decydowało losowanie (Sejm), a niekiedy kolejność na liście (wybory samorządowe). Senat proponuje, aby w razie równej liczby głosów w pierwszej kolejności decydowała liczba obwodów, w których zwyciężyła lista (kandydat), a gdyby ta była równa wówczas przeprowadzane byłoby losowanie.

Poprawki **181 i 201**. W ustawie stanowiąc o łącznym czasie rozpowszechniania audycji wyborczych w regionalnych programach niekonsekwentnie określa się, w jaki sposób należy odnieść ten limit do programu regionalnego. W art. 255 § 2 mówi się o programach regionalnych w ogóle, art. 287 § 2 mówi o odpowiednich programach regionalnych, natomiast art. 417 § 2 i art. 527 § 2 odnoszą się do każdego programu regionalnego. Mając na względzie wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych Senat przytoczone przepisy ujednolicił.

Poprawka **182**. Zdaniem Senatu określony w ustawie limit wydatków na agitację wyborczą w wyborach do Senatu przypadający na każdego wyborcę został ustalony na zbyt niskim poziomie. Stąd też proponuje się podniesienie tego limitu do 27 groszy na jednego wyborcę.

Poprawka **185** ma na celu pozostawienie liczby podpisów niezbędnych do zgłoszenia kandydata na senatora na poziomie dotychczas obowiązujących przepisów. Liczba 3000 wydaje się optymalną granicą pozwalającą, z jednej strony na zebranie podpisów kandydatom, którzy mają realne szanse na uzyskanie mandatu senatora, a z drugiej "odsiewającą" kandydatury zgłaszane w innych celach. Zarazem liczba ta nie pozbawia przecież prawa kandydowania nikogo, kto zbierze ową liczbę podpisów.

Poprawka **186**. Senat proponuje, aby w związku z art. 209 § 1 oraz art. 261 skreślić zdanie drugie w art. 268 § 2. Należy zwrócić uwagę, iż przepisu zawartego w skreślanym zdaniu nie ma też przy wyborach do Parlamentu Europejskiego, a nie ulega wątpliwości, że w związku z art. 345 znajdzie on zastosowanie w odniesieniu do tych wyborów.

Poprawka **198 i 199**. Zdaniem Senatu w związku z art. 261 z działu IV – Wybory do Senatu należy wyeliminować te przepisy, które powtarzają przepisy działu III. Konsekwencją skreślenia przepisów jest zmiana tytułu rozdziału 9 w dziale IV.

Poprawki **208 i 265**. Przepisy art. 306 § 2 i art. 433 § 2 regulują kwestię wycofania poświadczonego podpisem poparcia kandydatowi (liście) na różne sposoby: "stwierdzone podpisem poparcie dla kandydata **nie może być wycofane**" oraz "wycofanie udzielonego poparcia **nie jest skuteczne**". Tymczasem inne przepisy stanowią w takich sytuacjach, iż "wycofanie udzielonego poparcia **nie rodzi skutków prawnych**". Senat uporządkował w swoich poprawkach tę problematykę.

Poprawka **202**. Dążąc do zapewnienia zgodności delegacji ustawowej z Konstytucją, Senat uzupełnił przepis upoważniający art. 287 § 5 o brakujące wytyczne.

Poprawka **203**. Przepis art. 292 powtarza treść art. 7 § 1 pkt 3 i w związku z tym Senat go skreślił.

Poprawka **209** ma charakter redakcyjny.

Poprawka **210**. Biorąc pod uwagę, iż ustawodawca postanowił w ustawie powtórzyć art. 127 ust. 3 Konstytucji (art. 7 § 1 pkt 3) należy w przepisie art. 307 § 2 pkt 1 odesłać do przepisu ustawy, a nie do Ustawy Zasadniczej.

Poprawki **215, 217 i 218**. Mając na względzie, iż część regulacji zawartych w dziale III jest właściwa również w odniesieniu do wyborów do Parlamentu Europejskiego, w dziale VI – Wybory do Parlamentu Europejskiego w rozdziale 1 należałoby – zdaniem Senatu - dodać przepis analogiczny do art. 261 (w dziale IV – Wybory do Senatu). Zabieg taki umożliwi rezygnację z części przepisów działu VI. Pozytywnym skutkiem takiego rozwiązania będzie zapewnienie spójności w zakresie przepisów "wspólnych" wyborom do Sejmu oraz Parlamentu Europejskiego.

Poprawka **220**. W związku z treścią art. 237 § 4 Senat uznał za właściwe dodanie w art. 358 § 4 przepisu nakazującego zamieszczanie w protokole adnotacji o wniesieniu do niego uwag tak, aby analogiczne kwestie regulowane były przez ustawodawcę podobnie.

Poprawka **225**. Mając na uwadze, iż art. 368 i art. 369 nakładają na Państwową Komisję Wyborczą obowiązek podawania do publicznej wiadomości w zasadzie takich samych informacji, Senat uznał, iż art. 368 jest zbędny.

Poprawka nr **229**. Posłowie do Parlamentu Europejskiego w uchwalonej przez Sejm ustawie są zrównani, jeśli chodzi o rodzaj skazania pozbawiającego prawa wybieralności, z posłami na Sejm – jest to kara pozbawienia wolności. Przepis art. 373 § 2 natomiast błędnie zobowiązuje Ministra Sprawiedliwości do przekazywania informacji o wszelkich skazaniach.

Przepis art. 373 należy zmienić niezależnie od tego czy poprawka 6 dotycząca zmiany art. 7 § 2 zostanie przyjęta. Ze względu na zrównanie posłów na Sejm i do Parlamentu Europejskiego w tym zakresie, Senat zastosował technikę odesłania do odpowiednich przepisów dotyczących wyborów do Sejmu.

Poprawka **233**. Senat proponuje, aby w art. 378 § 2 zastosować taką samą technikę legislacyjną jaką posłużono się w art. 378 § 1.

Poprawka **235**. W związku z tym, iż rzeczownik "rada" bez przymiotnika oznacza radę gminy, radę powiatu oraz sejmik województwa, należy – zdaniem Senatu – uwzględnić ten skrót w art. 388 (techniką taką posłużył się ustawodawca m.in. w art. 377).

Poprawki **236 i 303**. Zmiany uchwalone przez Senat stanowią wypełnienie istotnej luki konstrukcyjnej uchwalonej ustawy polegającej na przeoczeniu przepisów nakazujących Państwowej Komisji Wyborczej wydanie obwieszczenia o zbiorczych wynikach głosowania i wyborów do rad oraz wyborów wójtów. Ponieważ przepisy ustrojowe uzależniają bieg terminów związanych z rozpoczęciem kadencji wybranych organów od publikacji zbiorczych wyników głosowania (np. art. 20 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym: "Pierwszą sesję nowo wybranej rady gminy zwołuje przewodniczący rady poprzedniej kadencji na dzień przypadający w ciągu 7 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju."), brak przepisów określających kto i gdzie ogłasza zbiorcze wyniki głosowania, skutkowałby niemożnością rozpoczęcia kadencji tych organów.

Poprawki **237, 239, 246, 253, 254, 256, 257, 259, 262, 264, 274, 275, 277, 278, 280, 283, 289 i 295**. Zmiany zaproponowane przez Senat mają na celu ograniczenie liczby gmin, w których wybory odbywają się wedle formuły proporcjonalnej do gmin największych – miast na prawach powiatu. Miasta te pod względem liczby mieszkańców nie różnią się od powiatów. Uzasadnione więc wydaje się, by system wyborczy w tych miastach był nadal podobny do tego, który jest stosowany w powiatach. Natomiast w średnich miastach (tak jak w gminach do 40 000 mieszkańców) proponuje się wprowadzenie formuły większościowej (większość zwykła), z zastosowaniem jednomandatowych okręgów wyborczych. W praktyce więc, po uwzględnieniu poprawek, wybory większościowe odbywałyby się prawie we wszystkich gminach (2424 gmin), z wyjątkiem 65 gmin – miast na prawach powiatu, w których wybory miałyby charakter proporcjonalny. Jednocześnie poprawki te ujednolicają nazewnictwo kart i głosów, których liczby wykazywane są w protokole wyborczym (analogicznie do poprawek 59, 60, 174, 176, 192, 222, 224, 294 i 307). Należy też zwrócić uwagę na poprawkę 295. Chociaż, w związku z treścią art. 484 przyjęto, że wszelkie przepisy rozdziału 11 powtarzające przepisy z rozdziału 9 należy skreślić (poprawka 292), to jednak

należało uczynić wyjątek w odniesieniu do przepisu regulującego czynności wojewódzkiej komisji wyborczej w wyborach do sejmików województw. Obliczenia głosów przez komisje wyborcze odbywają się na większej liczbie szczebli niż w przypadku wyborów do rad gmin i powiatów. W przypadku wyborów sejmikowych obok komisji obwodowych i komisji terytorialnej, występują nietypowe komisje pośrednie, których funkcję pełnią komisje powiatowe i komisje miejskie w miastach na prawach powiatu. Do tych ostatnich swoje protokoły przesyłają komisje obwodowe. W celu wyeliminowania ewentualnych wątpliwości, proponowane brzmienie art. 502 wskazuje, że to dopiero wojewódzka komisja wyborcza jest ostateczną komisją terytorialną i to do niej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące gminnych komisji wyborczych (tj. przepisy z rozdziału 9).

Poprawka **241**. Przepis art. 396 § 3 powtarza art. 385 zdanie pierwsze i w związku z tym Senat go skreślił.

Poprawki **244 i 247**. W dziale VII w rozdziale 6 – Zgłaszanie kandydatów na radnych pominięto przepis o utworzeniu komitetu wyborczego organizacji pomimo, iż ustawodawca w art. 406 w pkt 3 przyznaje takiemu komitetowi prawo zgłaszania kandydatów. Senat uzupełnił lukę w zakresie brakujących regulacji.

Poprawka **249**. W opinii Senatu w art. 19 we wprowadzeniu do wyliczenia należy skreślić wyrazy "pod nadzorem Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych". Formuła ta powtarza bowiem treść przepisów ogólnych o zadaniach Państwowej Komisji Wyborczej (art. 158 § 1 pkt 1) i komisarzy wyborczych (art. 165 § 1 pkt 1).

Poprawka **250**. W art. 419 w pkt 1 należy, zdaniem Senatu, skreślić wyraz "(miejskie)". Przepisy o terytorialnych komisjach wyborczych nie posługują się takim uściśleniem. Fakt, iż w miastach funkcję gminnej komisji wyborczej pełni miejska komisja wyborcza wynika chociażby ze stosowanego *per analogiam* art. 15 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym.

Poprawka **252**. Przepisy art. 420 § 2, art. 463 § 2 oraz art. 487 § 2 przewidują, że "na jednego kandydata wyborca może oddać tylko jeden głos". W przypadku innych wyborów nie ma takich przepisów. Więcej niż jeden głos na jednego kandydata można oddać tylko w systemach "pióropusza" przez ustawę nieprzewidzianych. Przepisy te są więc zbędne, ponieważ sugerują, że w innych wyborach na jednego kandydata można oddać więcej niż jeden głos. Takiej możliwości w Polsce nigdy nie było. Nawet w dotychczasowych wyborach do Senatu, choć można było oddać od 2 do 4 głosów, to tylko jeden na kandydata.

Poprawka **255**. W art. 423 § 2 należy skreślić wyraz "wielomandatowego". Przepis ten dotyczy bowiem tworzenia zarówno okręgów wielomandatowych jak i jednomandatowych.

Poprawka **263**. W związku z art. 7 § 1 (definicja biernego prawa wyborczego) należy skreślić w art. 432 § 2 i art. 515 § 1 pkt 1 wyrazy "(biernego prawa wyborczego)".

Poprawka **266**. Celem zmiany jest ujednolicenie terminologii ustawy.

Poprawka **267**. Precyzyjnie określa, iż w przypadku gdy zgłoszenia listy dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego, do zgłoszenia załącza się również upoważnienie, o którym mowa w art. 434 § 2, wydane przez pełnomocnika wyborczego. Przepis art. 434 § 3 w brzmieniu przyjętym przez Sejm rodził wątpliwości, o jaki dokument w tym przepisie chodzi, czy o dokument stwierdzający ustanowienie pełnomocnika wyborczego, czy o dokument upoważnienia, czy też o oba te dokumenty.

Poprawka **268**. Mając na względzie, iż również w art. 437 § 2 mowa jest o uchwale gminnej komisji wyborczej w sprawie odmowy rejestracji zgłoszenia w całości Senat uznał, iż także ta uchwała powinna być doręczana niezwłocznie wraz uzasadnieniem osobie zgłaszającej listę.

Poprawka **269**. W przypadku art. 441 § 1 nasuwała się wątpliwość co ustawodawca rozumie przez "ewentualne oznaczenia kandydatów, o których mowa w art. 432". Senat uznał, iż w przepisie tym mowa jest o oznaczeniu, o którym mowa w art. 436 § 6.

Poprawka **270**. Przepis art. 442 § 6 powtarza treść § 3 w tym artykule i w związku z tym Senat go skreślił.

Poprawka **273**. Przepis art. 447 powtarza treść art. 69 i w związku z tym Senat go skreślił.

Poprawka **276** ma na celu ujednolicenie definicji głosu nieważnego. Przepis dotyczy ważności głosu w wyborach odbywanych wedle formuły proporcjonalnej w sytuacji, gdy wyborca odda głos na kandydata skreślonego z listy, która nadal uczestniczy w wyborach. W przypadku wyborów do Sejmu i Parlamentu Europejskiego, głos taki jest ważny i liczony jest na listę, w przypadku wyborów samorządowych głos taki traktowany jest jako nieważny. Ta niejednolitość jest sprzeczna z ideą aktu ujednolicającego, jakim w założeniu autorów ma być rozpatrzona przez Senat ustawa. Wyborca nie będzie pewien, kiedy jego głos będzie ważny, a kiedy nie. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że przyczyni się to do zwiększenia liczby głosów nieważnych oraz kwestionowania przez wyborców rzetelności procedur wyborczych, a w konsekwencji wyników wyborów. Mniejsze znaczenie ma to, które z rozwiązań zostanie przyjęte, ważne jest jednak, by w wyborach podobnych

(proporcjonalnych) stosowano podobne rozwiązania. W związku z powyższym Senat proponuje dokonać stosowanej zmiany w przepisach dotyczących wyborów do rad gmin do 40 000 mieszkańców. Jeśli zostaną przyjęte poprawki 284 i 292, przepis art. 449 § 3 będzie miał zastosowanie również do wyborów rad powiatów i sejmików województw.

Poprawka **279**. Przepis art. 453 § 2 przewiduje, że jeżeli – w gminie do 40 000 mieszkańców – równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymali kandydaci z tej samej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczenia nazwisk na liście. W gminach tych okręgi są jednomandatowe, lista danego komitetu może zawierać tylko jednego kandydata, a zatem nie jest możliwe uzyskanie przez kandydatów z tej listy takiej samej liczby głosów. Natomiast wbrew temu co stanowi przepis § 3, głosy kandydatów z listy danego komitetu nie mogą się też sumować, ponieważ, jak wskazano, listy komitetów w tych gminach mogą zawierać tylko jednego kandydata. Stąd łączna liczba głosów oddanych na kandydatów danej listy nie może decydować o wyborze (będzie ona zawsze identyczna z liczbą głosów oddanych na kandydata tej listy). Proponuje się więc, aby w razie równości głosów, o wyborze decydowała większa liczba obwodów, w których kandydat otrzymał największą liczbę głosów, a gdyby to nie przyniosło rozstrzygnięcia, przeprowadzane byłoby losowanie.

Poprawka **281** zmierza do ujednolicenia formuły wyborczej stosowanej przy podziale mandatów między uprawnione listy kandydatów w wyborach samorządowych. Ponieważ zarówno w wyborach do sejmików województw, rad powiatów jak i rad gmin ustawa przewiduje proporcjonalne formuły wyborcze i taki sam próg wyborczy, właściwym rozwiązaniem byłoby zastosowanie dokładnie tej samej formuły proporcjonalnej – formuły d'Hondta, przy pozostawieniu różnej wielkości okręgów wyborczych. Tylko tę ostatnią różnicę można uzasadnić odmiennościami geograficznymi między poszczególnymi szczeblami samorządu terytorialnego. Inne różnice nie znajdują uzasadnienia. Przyjęta poprawka nada jednolitość całemu systemowi, ponieważ formuła d'Hondta stosowana jest również w wyborach do Sejmu i do Parlamentu Europejskiego.

Poprawka **284**. Przepisy art. 463 § 1 zdanie pierwsze, art. 464, art. 466 § 1 i 2, art. 468–470, art. 472 § 2, art. 473, art. 474 i art. 476–483 są powtórzeniem przepisów zawartych w dziale VII w rozdziale 9. Obowiązek ich stosowania wynika z art. 460. W związku z tym Senat skreślił powtarzające się regulacje.

Poprawka **285**. Zestawiając przepisy art. 463 § 1, art. 465 § 3 i 4 oraz art. 471 § 1 należy stwierdzić, iż pierwszy i trzeci z wymienionych artykułów przewiduje, że okręgi wyborcze w wyborach do rad powiatów liczą 3–10 mandatów, drugi ze wskazanych artykułów

przewiduje natomiast okręgi 5–10 mandatowe. Pomyłka ta powstała w roku 2002. Senat uznał, iż tę sprzeczność należy wyeliminować.

Poprawka **287**. Przyjmując tę poprawkę Senat wziął pod uwagę, iż art. 471 § 1 w swojej zdecydowanej części powtarza treść art. 460. Postanowiono więc ograniczyć go wyłącznie do części mającej wartość normatywną.

Poprawka **288**. Senat zauważył, że nie jest możliwe skonstruowanie listy wyborczej zawierającej trzech kandydatów zgodnie z regułą obecności na liście wyborczej przynajmniej 35% kobiet i 35% mężczyzn i w związku z tym dodano przepis określający sposób stosowania parytetów na listach kandydatów w wyborach do rad powiatów w okręgach 3-mandatowych.

Poprawki **290 i 291**. Przepis art. 485 pkt 2 posługuje się błędnym określeniem "miejskie komisje wyborcze". Wybory do sejmików przeprowadzają bowiem miejskie komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu. Należy przy tym również zauważyć, iż inne przepisy dotyczące wyborów do sejmików takim pojęciem się nie posługują. W związku z powyższym Senat proponuje skreślenie wyrazów "i miejskie" w art. 485 pkt 2 oraz dodanie przepisu nakazującego odpowiednie stosowanie przepisów o powiatowych komisjach wyborczych do miejskich komisji wyborczych w miastach na prawach powiatu.

Poprawka **292**. Przepisy art. 487 § 1, art. 488, art. 490 § 1, art. 491 § 1 i 3, art. 492, art. 496–499, art. 501 § 3, art. 503–506 są powtórzeniem przepisów zawartych w dziale VII w rozdziale 9. Obowiązek ich stosowania wynika z art. 484 § 1. W związku z tym Senat skreślił powtarzające się regulacje.

Poprawka **293**. Chociaż co do zasady, w związku z treścią art. 484 przyjęto, że wszelkie przepisy rozdziału 11 w dziale VII powtarzające przepisy rozdziału 9 tego działu należy skreślić, to jednak należało uczynić wyjątek. Dotyczy on pozostawienia przepisu art. 490 § 3, stanowiącego, że "Przepis art. 466 § 3 i art. 467 stosuje się odpowiednio.". Samo odesłanie do przepisów rozdziału 9 nie pozwalałoby bowiem reagować na odpowiednie uchwały sejmików województw radom niższych szczebli samorządu (nie ma bowiem rad niższych szczebli w przypadku rad gmin). Stąd konieczność odesłania do art. 466 § 3 i art. 467. Zaproponowane rozwiązanie pozwoli "reagować" radom powiatów na uchwały sejmików, tak jak rady gmin "reagują" na uchwały rad powiatów (drugi wyjątek zawarty jest w poprawce 295).

Poprawka **296** ma charakter redakcyjny. Dotychczasowe brzmienie sugeruje, że gdy dwaj pierwsi kandydaci otrzymają taką samą liczbę głosów, to przeprowadza się obliczenie

obwodów, a następnie losowanie. A przecież oni też, tak należy odczytywać intencje ustawodawcy, wchodzi do drugiej tury.

Poprawka **297 i 298**. W związku z wątpliwościami związanymi z obecnym brzmieniem tego przepisu (liczba ponownych głosowań, wycofywanie się z drugiej tury także kolejnych kandydatów), proponuje się by przepisowi nadać nowe brzmienie, skorelowane z art. 523. Ten ostatni przepis akceptuje fakt uczestniczenia w wyborach wójta tylko jednego kandydata. W takim przypadku zmienia się tylko treść karty do głosowania (głosuje się na "tak" albo na "nie").

Poprawka **299**. W związku z tym, iż wybory wójtów zarządzane będą łącznie z wyborami do rad gmin, Senat uznał za oczywiste, że Prezes Rady Ministrów zarządzać będzie takie wybory w trybie art. 379.

Poprawka **301**. Przepisy art. 512 § 1 i 2 powtarzają art. 419, który będzie stosowany w związku z art. 507. Poza tym treść art. 512 § 2 wynika *a contrario* z § 3 tego artykułu. Mając to na względzie Senat skreślił zbędne przepisy w art. 512.

Poprawka **302**. Przepis art. 513 § 3 odsyła w zakresie wzoru łącznego sprawozdania do art. 121. W tym ostatnim brak jest delegacji dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia wzoru takiego sprawozdania. Być może intencją była zmiana, w sposób pośredni, jednej z delegacji ustawowych zawartych w ustawie o rachunkowości. Senat uznał, że taka technika jest niedopuszczalna i wprowadził nową delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych (na wzór istniejącej obecnie w ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta – art. 24 ust. 4 tej ustawy).

Poprawka **305**. Przepisy art. 517, art. 520, art. 526 w związku z art. 507 są zbędne i w związku z tym Senat je skreślił.

Poprawka **309**. Przepis art. 550 § 2 mógł sugerować, iż w art. 537, art. 540 i art. 542 mowa jest również o wykroczeniach. Senat w swojej poprawce usuwa tę niejednoznaczność.

Poprawka **310**. Art. 551 zawierający przepis karny błędnie umieszczono pomiędzy przepisem dotyczącym rodzajów kar, a przepisem określającym procedurę. Zdaniem Senatu regulacja ta powinna być zamieszczona po art. 549.

Poprawka **313** (łącznie z odpowiednimi poprawkami do ustawy – Przepisy wprowadzające), dotyczy tytułu ustawy. Zgodnie z Zasadami techniki prawodawczej określenia "kodeks", "prawo", "ordynacja" mogą być nadawane ustawom, które wyczerpująco regulują obszerną dziedzinę spraw. Zgodnie z tradycją określenie "kodeks" nadaje się ustawom obejmującym gałęzie prawa materialnego lub proceduralnego (prawo cywilne, karne albo administracyjne). Nazwę "prawo", nadaje się ustawom regulującym znaczną część gałęzi

prawa (ustawom podstawowym dla określonej dziedziny stosunków społecznych); nazwa "ordynacja" przypisana jest ustawom regulującym prawo, a ściśle procedurę wyborczą. Proponowana pierwotnie nazwa "kodeks", w intencji wnioskodawcy miała prawdopodobnie na celu podkreślenie kompleksowego uregulowania jednej z części prawa konstytucyjnego – prawa wyborczego. Ponieważ jednak prawo wyborcze nie jest gałęzią prawa (jest tylko jedną z części gałęzi prawa, którą jest prawo konstytucyjne), Senat uznał, iż ustawie wyborczej należy nadać nazwę "prawo". Z jednej strony podkreśla ona fakt połączenia w jednej ustawie dotychczasowych ustaw wyborczych, a z drugiej jest zgodna z polską tradycją, ograniczającą nazwę "kodeks" do gałęzi prawa. Ponadto, kodeksy powinny być przygotowane wyjątkowo starannie, jeśli chodzi o spójność z systemem prawa oraz z Zasadami techniki prawodawczej tak, aby mogły stanowić obiekt odesłań w innych ustawach i wzór przy pracach nad tymi ustawami. Konsekwencją poprawki 313 jest poprawka **314**. Przyjęcie tych poprawek oznaczać będzie konieczność dokonania odpowiednich zmian również w przyjętych przez Sejm poprawkach Senatu.